

605

БОЛЬШЭВІЦКІ ДРУК

ГАЛОЎНАЕ

Ў НУМАРЫ:

Леш асвятляць партый-
нае жыццё.

Агляды друку.

Як крычаўскі РБ КП(б)Б
кіруе сваёй газетай.

Будні раёнай газеты.

Вывучаем вопыт работы
фабрычна-заводскага друку
Масквы і Ленінграда.

Балі-б рэдактар вазірнуў
у архіў.

Абмяркоўваем пытанне аб
падборцы ў газеце.

КРАСАВІК
1935 г.

7

ЖУРНАЛ ЦК КП(б)Б

Выдавецтва ЦК КП(б)Б
„Звязда“

З М Е С Т

Інфармацыйнае паведамленне	46
плenums ЦК КП(б)В	4
Тав. Сталіну	2
Ленін асвятляць партыйнае жыццё	3
АГЛЯДЫ ДРУКУ	
Рэдакцыя не заўважыла камуніста Сымана	5
Адзін раз у тры месяцы	7
Шы чыталі ў рэдакцыі статут	8
«Врачу, исцелись сам»	11
ІНСТРУКТАРЫ ЖУРНАЛА НА МЯСЦАХ	
М. Сакалоўскі. — Як кончаўскі райком КП(б)В кіруе сваёй газетай	12
Юр. Белько. — Будні раённай газеты	15
ВЫВУЧАЕМ ВОПЫТ РАБОТЫ ФАБРЫЧНА-ЗАВОДСКАГА ДРУКУ МАСКВЫ І ЛЕНІНГРАДА	
Лабараторыя рабкораўскай вучобы	19
Сопнамеснікі ў рэдакцыі	21
«Двигатель» у барацьбе за якасць прадукцыі	22
Арганізуем на прадпрыемствах кабінеты друку	24
ВУЧОБА РЕДАКТАРА НЕЗАВОЙ ГАЗЕТЫ	
Б. Шлітэльнік. — 10 дзён на вучобе	25
Заняткі семінара арыярыста	26
АВ РАБОЦЕ З ПІСЬМАМІ ПРАЦОУНЫХ І РАВСЕЛЬКОРАМІ	
М. Сакалоўскі, Шок Стрэльчанка. — Калі-б рэдактар вазіраў у архіў	27
А. Казіміраў. — Пра селькораў «Калектывіст» забыў	28
ПАСЛЯ З'ЕЗДА РАВСЕЛЬКОРАЎ	
Ю. — Штодзённыя клопаты аб калі	31
І. Бацкоў. — Выгадуем кожнае пялё	32
АВМЯРКОЎВАЕМ ПЫТАННЕ АВ ПАДБОРЦЫ У ГАЗЕЦЕ	
М. Фарбераў. — Уся справа ў якасці падборкі	33
НА АВАРОНУ РАВСЕЛЬКОРА	
Вышэй аўтарытэт незавой газеты. Справа рэдактара пасценгазеты тав. Галузы	34
З АПОШНЯЙ ПОШТЫ	
Як пельга пакізаць перадавікоў	35
Крытычныя заметкі	36
Ініцыятыва, вопыт, практыка	39

ПАПРАЎКА

У 5—6 нумары журнала «Большевіцкі друк» на 67 стар. сяжычкі подпіс аўтара заметкі «Што я атрымаў за два месяцы вучобы». Надрукавана С. Шчарбакоў, а павінна быць С. Шчарбаў. На той-жа старонцы пад клішэ павінен быць подпіс: Федот Шчарбакоў—рэдактар пасценгазеты калгаса імя Кірава Аршанскага раёна.

96-05
Пролетары ўсіх краін, алучайцеся!

Большэвіцкі друк

КРАСАВІК 1935 г. № 7 (31)

ЖУРНАЛ ЦК КП(б)Б

Нам. адказнага рэдактара А. ЦИПІНА

Выходзіць 2 разы ў месяц.

Адрес рэдакцыі і выдавецтва
МЭНСН, Савецкая 63, тэл. 22412

ІНФАРМАЦЫЙНАЕ ПАВЕДАМЛЕННЕ

6—7 красавіка 1935 года адбыўся чарговы пленум ЦК КП(б)Б разам з сакратарамі РК КП(б)Б.

Пленум абмярковаў наступныя пытанні:

1. Аб задачах партыйна-арганізацыйнай і палітыка-выхаваўчай работы ў КП(б)Б — даклад сакратара ЦК КП(б)Б тав. ВАЛКОВІЧА.

2. Аб ходзе выканання рашэння ЦК ВКП(б) аб арганізацыі аддзелаў парткадраў менскага і гомельскага ГК КП(б)Б — паведамленне загадчыка аддзелам кіруючых партыйных органаў ЦК КП(б)Б т. РУБІНШТЭЙНА, другога сакратара і загадчыка аддзелам кадраў менскага ГК КП(б)Б тав. ХАДАСЕВІЧА і другога сакратара і загадчыка аддзелам кадраў гомельскага ГК КП(б)Б тав. КЛІМЧУКА.

3. Аб арганізацыі і правядзенні вясновай сяўбы 1935 года і мерапрыемствах па павышэнню ўраджайнасці (т. БЕНЕК).

4. Аб мерапрыемствах у сувязі з узнягоджэннем БССР ордэнам Леніна — паведамленне тав. ГАЛАДЗЕДА.

Пленум узяў у склад кандыдатаў у

члены бюро ЦК КП(б)Б тт. КУДЗЕЛЬКА, СТЭРНІНА — рэдактара газеты «Звязда» і т. ЧАРНУШЭВІЧА — народнага камісара асветы БССР.

Пленум зацвердзіў тав. РУБІНШТЭЙНА загадчыкам аддзелам кіруючых парт-органу ЦК КП(б)Б і кааптаваў яго ў склад членаў ЦК КП(б)Б. Пленум таксама кааптаваў у склад членаў ЦК КП(б)Б тав. ЛЮБОВІЧА — старшыню Дзяржплана БССР і тав. СТАКУНА — ўпаўнаважанага Народнага камісарыята харчовай прамысловасці Саюза.

У сувязі з пераходам тав. Кудзелька на адказную савецкую работу, пленум аслабіў тав. Кудзелька ад абавязкаў загадчыка савецка-гандлёвым аддзелам ЦК КП(б)Б.

Пленум вываў са складу кандыдатаў у члены ЦК КП(б)Б тав. ЧОРНАГА — нам. старшыні Дзяржплана БССР за антыпартыйную пазіцыю ў пытаннях тэорыі планавання з парадчай яго справы ў парткалегію КПН.

ЦК КП(б)Б.

ТАВАРЫШУ СТАЛІНУ

Дарогі таварыш СТАЛІН!

Мы, большэвікі Беларусі, сабраўшыся на пленум ЦК КП(б)Б па пытаннях сяўбы, калгаснага будаўніцтва і партработы, тансёме абмеркаваўшы пытанне аб мерапрыемствах у сувязі з ўзнагароджаннем Беларускай ССР і нашых кіраўнікоў тт. ГІКАЛО і ГАЛАДЗЕДА вышэйшай ўзнагародай — ордэнам Леніна, шпем табе, родны наш правадыр і настаўнік, папкас большэвіцкае прывітанне.

Гэта высокая ўзнагарода Беларусі і яе кіраўнікоў выклікала ў сэрцах усіх членаў КП(б)Б, членаў комсамола, у сэрцах рабочых і калгаснікаў БССР вялікую радасць і задавальненне за тую ацэнку нашай работы, якая праводзілася партыйнай арганізацыяй, саветамі і ўсімі працоўнымі Беларусі на рубяжы з капіталістычным Захадам, пад тваім асабістым непасрэдным і мудрым кіраўніцтвам. Гэта высокая ўзнагарода выклікала магутны ўздых і новую хвалю энтузіязму рабочых, калгаснікаў і ўсіх працоўных Беларусі на далейшую барацьбу за ўздых гаспадарні, культуры, за паляпшэнне якасці работы на ўсіх участках, за ўмацаванне абароны нашай радзімы, за ператварэнне Беларускай ССР у непрыступную крэпасць сацыялізма на захадзе Савецкага Саюза, на рубяжы з ваяўнічым фашызмам.

Запэўняем цябе, таварыш Сталін, што большэвікі Беларусі, усе рабочыя і калгаснікі, як адзін чалавек, не шкадуючы сваіх сіл, не пакладаючы рук, будуць біцца за далейшыя поспехі сацыялістычнага будаўніцтва, за ператварэнне прыгранічнай Беларускай ССР у квітнюючы край сацыялізма і тым самым спраўдаем высокую ўзнагароду Саюза, якую атрымала БССР.

Жывучы і працуючы непасрэдна на рубяжы з капіталізмам, мы ні на адну мінуту не забываем тваіх указанняў быць пастаянна пільнымі і бяспітэснымі да класавога ворага. Мы і далей будзем бяспітэсна выгняць і вымарчоўваць контррэволюцыйнае зноўвўска - трацкісцкае атрэп'е. Мы не забываем, што астаткі разгромленага ворага — кулацтва і яго ідэалагаў буржуазных нацыяналістаў — яшчэ не склапі зброі, ды і на складуць яе добраахвотна, а будуць усімі сродкамі пакасціць нам, выконваючы сацыяльны заказ зарубежнага фашызма і ў саюзе з ім. Як і раней, мы будзем даваць сакрушальны адпор усім спробам нацыяналістычных ворагаў пахістаць моц і магутнасць нашага вялікага Савецкага Саюза.

А калі фашызм папрабуе напесці на Савецкі Саюз з захада і тым самым перушыць нашу працу, то клянемся табе, таварыш Сталін, што ўсе мы еддамо сваё жыццё да апошняй кроплі сваёй крыві на абарону нашай вялікай радзімы — створанага табой вялікага Савецкага Саюза.

Пленум ЦК КП(б)Б запэўняе цябе, таварыш Сталін, што твае ўказанні аб ўмацаванні арганізацыйнай і партыйна-выхаваўчай работы будуць ажыццяўляцца нам пастаянным кіраўніцтвам у штодзённай практычнай унутрыпартыйнай рабоце. І КП(б)Б будзе і далей манітэльнай і яшчэ больш ідэйна згуртаванай вайск нашчага ЦК ВКП(б) і вайск цябе, друга, правадыра і настаўніка.

Няхай жыве наша слаўная партыя Леніна—Сталіна!

Няхай жыве геніяльны і мудры правадыр таварыш Сталін!

ЛЕПШ АСВЯТЛЯЦЬ ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЕ

Буйныя недахопы арганізацыйнай і выхаваўчай работы, ускрытыя за апошні час ва многіх партыйных арганізацыях, тлумачацца ў немалой меры тым, што друк аслабіў, а сям-там зусім спыніў асвятленне пытанняў партыйнага будаўніцтва.

Частка прэсы — раённай, абласной і нават цэнтральнай — не ўмее адрозніваць і выдзяляць унутрыпартыйную работу — арганізацыйную, масавую, палітычную, выхаванне камуністаў — ад гаспадарчай дзейнасці, якая ў кожным горадзе, заводзе, калгасе, натуральна, ўзначальваецца партыяй. Газеты папражжаюць тым партыйным камітэтам, якія, забывшы арганізацыйна-партыйныя і выхаваўчыя свае задачы, ўсю ўвагу канцэнтруюць на справах гаспадарчых.

Гэта выразна можна прасачыць на большасці раённых газет. Аткарская газета «Камуніст» (Саратаўскі край) завяла спецыяльны аддзелчык «На партыйныя тэмы». Аднак, пад гэтым абавязваючым загалоўкам рэдакцыя ўмудраецца змяшчаць матэрыялы аб рамоне трактараў, гаспадарчай падрыхтоўцы да сяўбы. Не зразумела толькі, каго хоча ашукаць аткарскі рэдактар тав. Нагараў, прыкрываючыся загалоўкам «На партыйныя тэмы».

Многія абласныя і рэспубліканскія газеты недалёка адышлі ад сваіх раённых субратаў. «Курская правда» — газета абласная — завяла пастаянны аддзел пад загалоўкам «Партбудаўніцтва». Чаго лепш? Але загалоўка гэты ілюзорны. Варта пералістаць нумары курскай газеты, каб заўважыць, што аддзел партыйнага будаўніцтва часта нічым не адрозніваецца ад матэрыялаў газеты, прысвечаных прамысловасці і сельскай гаспадарцы.

Рэдактар «Курской правды» тав. Князеў своеасабліва разумее задачы кіруючай абласной партыйнай газеты. Папрабуйце па курскай газеце скласці хоць малейшае прадстаўленне аб партыйным жыцці, аб партыйнай рабоце ў вобласці. Вам гэта не ўдасца. Калі сузіць па газеце, рэдагуемай тав. Князевым, то ў Курскай вобласці ўласна ніякай партый-

най работы няма. Месяцы праходзяць і рэдакцыя не палічыць патрэбным надрукаваць хоць-бы адзін артыкул на пытаннях партыйнай работы, партыйнага жыцця вобласці. Усяго больш дзіўна, што гэтакі «папрамак» газеты, відаць, зусім устраівае курскі абком партыі.

Сіранчэнства, шаблон — другі недахоп у настаноўцы пытанняў партыйнага будаўніцтва на старонках друку. І асабліва ярка гэта можна праілюстраваць на партыйнай вучобе. Калі пішуць нашы газеты аб гэтым надвычай важным участку партыйнай работы? Галоўным чынам, глыбокай восенню і позняй вясной. Асноўны сэнс асенніх іясанняў — арыфметычныя выкладкі: колькі готкоў і школ арганізавана, які процант наведвання. Вясной-жа часта ў прамерна захопленых тонах падводзяцца амаль выключна лічбовыя вынікі вучобы. Аб сутнасці партыйнай асветы, аб надзенных пытаннях сучаснасці, гісторыі партыі, якія павінны быць асновай выхавання камуністаў, амаль не пішуць. У доўгія месяцы «навучальнага сезона» аб партыйнай асвете пішуць хіба толькі ў экстаардынарных выпадках, і актыўнага ўдзелення на змест і метады заняткаў газета не аказвае.

Ці трэба даказаць, што такі фармальны падыход да свабоднай справы, якім з'яўляецца марксіска-ленінскае выхаванне камуністаў, зусім нецярпімы.

Пры ўсім тым вельмі часта мы сутыкаемся з некрытычнай любоўю газет да ўсякіх «поўшэстваў», іменна ў метадах партыйнай работы. Друк, зразумела, павінен вышукваць і заахвочваць кожную новую, апрабаваную сябе форму масавай работы, палітычнага выхавання. Гэта бласпярэчна.

Але ў нас, на жаль, ёсць рэдактары, гатовыя капіялізаваць навінкі прэпечыкі і школьніка. Нядаўна «Правда» пісала аб такім заўзятым рэдактары газеты «Социалистическая Молдавия», — які папрабаваў замест агучаных і вынабаваных форм масавай работы ў калгасах выдумаць і ўкараніць «поўшэства» — пасату памочнікаў брыгадзіра на масавай рабоце пры наяўнасці парт-

орга. Характерна, што асноўныя, дзесяцігодзіямі правяраныя формы партыйнай работы, партыйнага выхавання, як, напрыклад, агульны сход камуністаў, не знаходзяць адлюстравання на старонках такіх газет — аматараў сэнсацыйных выдуман.

Велізарнае значэнне партыйных слоў у асобай сімвалізацыі падкрэслена ў апублікаваным недаўна дакуменце Ленінградскага гаркома ВКП(б): «Партыйныя камітэты, цэхпартторгі і партгрупторгі павінны своєчасова і ўсебакова падрыхтоўваць партыйныя сходы, шляхам інфармацыі ўсіх членаў партыі аб парадку дня схода не пазней чым за 2—3 дні да схода з павярадным асвятленнем настаўленых пытанняў у заводскім друку, шырокім прыцягненнем членаў партыі да падрыхтоўкі пытанняў і рашэнняў партыйных сходаў і т. д.».

А між тым, наш друк не аддае ўвагі, не рытуецца да партыйнага дня, да схода партыйнага актыва. Не рытуецца сам і не падрыхтоўвае чытача. Можна па пальцах пералічыць газеты, якія адналі калі-небудзь партыйнаму дню свайго горада ці раёна перадавы артыкул.

Зразумела, гэта не выпадковая з'ява. Тут сказанае адарванасць газеты ад навістых, вельмі важных пытанняў партыйнага будаўніцтва, ад сваіх партыйных камітэтаў і нізавых партыйных арганізацый.

Работа на вытворчасці, на сваім службовым пасту — важнейшы паказальнік партыйнай большавіцкай сутнасці таго, ці іншага камуніста. Але паказальнік гэты не дае поўнага, вычарпальнага ўяўлення аб члене партыі. Ёсць у нас сотні добрых беспартыйных гаспадарнікаў і савецкіх дзеячоў, тысячы выдатных беспартыйных старшын калгасаў. Камуніст, на якой-бы рабоце ён не знаходзіўся, абавязан быць не толькі перадавіком на вытворчасці, але і абавязкова прымаць актыўны ўдзел у партыйным жыцці: арганізацыйным, ідэйна-палітычным, выхаваўчым. Гэты бок дзейнасці кожна-

га камуніста трэба знаходзіць і ўмець асвятляць на старонках нашай прэсы. Газеты абавязаны штодзённа друкаваць такія матэрыялы, які дапамагаюць большавіцкаму выхаванню шырокіх мас працоўных.

Поўнакроўнае і прыгожае жыццё нашай краіны. Ленінскія газеты імкнуцца найбольш поўна і рознастайна яго адлюстравать. У апошнія месяцы наглядзецца ва многіх газетах здаровае цяглае рознастайнасці тэматыкі, багатай інфармацыі аб усіх галінах жыцця нашай краіны і людзей яе, цягла да больш жывой, яркай літаратурнай апрацоўкі матэрыялу. Між тым інфармацыя аб партыйным жыцці неадпаведна скупа. Артыкулы і карэспандэнцыі на партыйныя тэмы — сухія, дрэнна апрацаваны літаратурна. Часта — гэта рэзультат слабай літаратурнай і палітычнай падрыхтоўкі людзей, узначальваючых і працуючых у аддзелах партыйнага будаўніцтва.

Пара пакончыць з гэтым становішчам. Аддзелы партыйнага будаўніцтва — не «пасышкі», а асноўныя аддзелы газет. Там, дзе яны яшчэ такімі не сталі, трэба дабіцца, каб ужо ў бліжэйшы час яны занялі і ў рэдакцыях, і на газетных старонках падбаючае месца.

Партыйнае жыццё толькі тады будзе цікава і ярка асвятляцца, калі рэдакцыі па-сапраўднаму зоймуцца гэтай справай. Цесна звязваюцца з нізавымі партыйнымі арганізацыямі, партыйным актывам, радавымі камуністамі. Камуніст, партыйны арганізатар, інструктар, сакратар камітэта — тварцы і арганізатары нашай сацыялістычнай рэчаіснасці — павінны актыўна ўдзельнічаць, супрацоўнічаць у нашай большавіцкай прэсе.

Газета — моцная зброя ў руках райкомаў і абкомаў, зброя выхавання мас. На жаль, партыйныя камітэты мала займаюцца газетамі і зусім недастаткова выкарыстоўваюць іх для ідэйнага ўзбраення камуністаў і ўзмацнення ўплыву на беспартыйныя масы.

(Перадавы артыкул «Правды»).

Рэдакцыя не заўважыла комуніста Сымана

□ □ □ «КАЛГАСНІК» □ □ □

Орган чырвона-слабодскага РК КП(б)Б і РВК.

«Некаторыя работнікі не зразумелі сутнасці перабудовы работы партарганізацыі, устаноўленай 17-м з'ездам, не зразумелі, што цэнтрам гэтай перабудовы з'яўляецца член партыі, яго ідэйнае ўзбраенне, яго палітычны рост і актыўнасць». Так сказаў т. Кагановіч у сваёй прамове на нарадзе загадчыкаў аддзелаў віруючых партыйных кадраў.

Гэта прамова была надрукавана чырвона-слабодскай раённай газетай «Калгаснік» 10 студзеня і абавязвала газету ўзніца за глыбокае, усёбаковае асвятленне работы пярвічных партыйных арганізацый, парторгаў і асобных комуністаў.

Мы прагледзелі камплект «Калгасніка» з 1-га студзеня па 1-е красавіка і знайшлі ўсяго чатыры звесткі па партыйнаму будаўніцтву, калі іх можна аднесці да гэтага аддзела.

Праглядаючы «Калгаснік», ствараецца ўражанне, як быццам у раёне няма партыйнай арганізацыі. На справе-ж у тым, што Чырвона-слабодскі раён ужо некалькі гадоў з'яўляецца перадавым раёнам у БССР амаль па ўсіх галінах работы, у першую чаргу заслуга партыйнай арганізацыі, рэзультат самаадданай работы комуністаў.

Член партыі т. Сыман Сямён, у былым батрак, пасылаецца ў калгас «12-годдзе Окцябра» Семежаўскага сельсавета. За кароткі тэрмін работы ён выводзіць калгас у перадавыя. Дабіўся ён гэтага таму, што вельмі ўдала спалучыў работу старшыні калгаса з работай партыйнага арганізатара. Тав. Сыман у індывідуальных і групавых гутарках растлумачыў калгаснікам усе рашэнні партыі. Ёрада. Пад яго кіраў-

ніцтвам у калгасе выходзіць добрая нацыянальная газета, у якую ён сам піша і на звесткі якой рэагуе.

Тав. Сыман вельмі добры масавік. Ён арганізуе і праводзіць спаборніцтва калгаснікаў, ведае, чаго патрабуе кожны калгаснік.

Тав. Сыман многа працуе над узняццём свайго палітычнага і культурнага ўзроўню, вывучае агразаагасніку. Не дарма гэты адданы партыі і сваёй справе комуніст быў дэлегатам другога ўсесаюзнага з'езда калгаснікаў-ударнікаў і меў шчасце гаварыць з т. Сталінным. Не дарма ён выбран членам ЦВК БССР.

Але дарэмна вы будзеце шукаць аб яго рабоце, як парторга, як члена партыі, на старонках «Калгасніка». Каштоўныя воніт яго работы не перададзены другім парторгам.

Праўда, невягта сказаць, што газета нічога не пісала пра тав. Сымана. Некалькі звестак было змешчана: «Сыман паехаў на ўсесаюзны з'езд калгаснікаў-ударнікаў», «Вырашаў я дзяржаўныя справы» і, нарэшце, 14 сакавіка даецца амаль на ўсю старонку «Расказ Сымана аб сваёй сустрэчы з т. Сталінным». Не будзем гаварыць аб нізкай якасці гэтых матэрыялаў, асабліва апошняга. Хіба можна так блытаць, як у карэспандэнцыі «Вырашаў я дзяржаўныя справы», дзе гаворыцца, што тав. Сталін прапалаваў устанавіць размер прысядзібнага ўчастка ў 0,25—0,30 га, а ў карэспандэнцыі «Расказ Сымана аб сваёй сустрэчы з т. Сталінным» прыводзіцца ўжо лічба 0,25—0,50 га? Апошняя карэспандэнцыя ва многіх месяцах грэшыць агіднымі фармулёўкамі.

Невягта не адзначыць таго, што і ў

адной карэспандэнцыі няма ні слова аб Сымане—комунісце, аб Сымане—парт-оргу.

Вось стыль заміткі «Сыман паехаў на ўсесаюзны з'езд калгаснікаў-ударнікаў». Замест таго, каб паказаць, як на аснове разгортвання партыйна-масавай работы т. Сыман вывеў калгас у перадавыя, як калгаснікі дабіліся атрыmania на працадзень 4 кіло зернавых і 14 кіло бульбы, фіксуецца, што

«Калгас ужо лоўнасцю здаў мяса дзяржаве за 1 квартал 1935 г. Малака за студзень месяц калгас таксама здаў з перавыкананнем плана...

...Калгас па-бавому ўзяўся за выкананне плана 1 квартала 1935 г. (па лесаавязках і лесазагатоўках—РЭД.). Добра калгас падрыхтаваўся і да веснавой сяўбы».

І далей у гэтым родзе.

Імяна на матэрыялах «Калгасніка» можна ярка праілюстраваць словы перадавога артыкула «Правды» «Ленін асвятляе партыйнае жыццё», што

«Частка прэсы—раённай, абласной і нават цэнтральнай—не ўмее адлічыць і выдзеліць унутры-партыйную работу—арганізацыйную, масавую, палітычную, выхаванне комуністаў—ад гаспадарчай дзейнасці».

што:

«Упрасчэнства, шаблон—другі недахоп у пастаноўцы пытанняў партыйнага будаўніцтва на старонках друка».

10 сакавіка змяшчаецца падборка пад імгатабавязваючым загаловам «Партыйнае будаўніцтва». Пад ім—2 заміткі. «Забыты ўчастак партыйнай работы»—так называецца адна з замітак. Чаго толькі не наліпілі ў гэтай 120-радкавай замітцы. Тут і аб нявыхадзе насценгазеты, і аб дрэнным доглядзе копей, і аб рамонце інвентару і машын, і аб пасенні, і аб культурна-масавай рабоце і т. д. Усяго ёсць папроху. Няма толькі матэрыялаў аб рабоце прамыслай партыйнай арганізацыі калгаса, аб рабоце асобных комуністаў.

Памянёная замітка пачалася з указання на тое, што «на партыйна-комсомольскім сходзе калгаса «Дук» парторг Пабудзей трымаў гаварчую прамову».

Газета павінна была замест непатрэбнага папрамаджання фактаў аб стаповішчы калгаса паказаць, як падрыхтоўваўся партыйны сход, якія былі пастаўлены пытанні на ім, якая была актыўнасць комуністаў і т. д. Але нічога гэтага не было зроблена, бо рэдакцыя не зразумела сутнасці перабудовы работы партарганізацыі.

Была ў «Калгасніку» змяшчана карэспандэнцыя пад заглаўкам «Парторг Васілеўскі ігнаруе культурна-масавую работу».

«Нельга дапушчаць, каб перадавы калгас у гаспадарчых адносінах, — чытаем мы ў ёй,—быў самым адстаючым у культурных адносінах. А такім зараз і з'яўляецца калгас імя Дзержынскага».

А некалькімі радкамі ніжэй напісана ў гэтай-жа карэспандэнцыі, што калгас:

«Да веснавой сяўбы таксама не арганізаваў большэвіцкай падрыхтоўкі».

Які-ж гэта перадавы калгас, калі ён да «веснавой сяўбы не арганізаваў большэвіцкай падрыхтоўкі?» — у прыве запрапытаць чытач сваю раённую газету.

Газета зусім не займаецца якасцю партыйнай асветы. А на гэтым участку не ўсё абстаіць добра. Марксістка-ленінскім гуртком у я. Чырвоная Слабада кіраваў Свєрдлін. Ён блытаў, даваў няправільныя фармулёўкі. Потым выявілася, што гэта не вынажка: ён быў выкрыт, як не разбярoўшыйся траціст, і выключан з партыі.

Газета пра Свєрдліна дала замітку толькі тады, калі яго выкрылі, як траціста. А яе-ж прамы абавязак змятацца за глыбокую і правільную прапаганду марксізма-ленінізма, за глыбокае вывучэнне гісторыі партыі. Яе абавязак быў выявіць скажэнні, якія рабoў траціст Свєрдлін.

Рэдакцыя «Калгасніка» павінна знайсці ў камілекце сваёй жа газеты шумар за 10 студзеня і ўважліва прапрацаваць прамову т. Кагановіча, асабліва ў тым месцы, дзе ён гаворыць аб сутнасці перабудовы партыйнай работы. Таксама трэба прапрацаваць шматлікія артыку-

ли «Іранды» аб задачах партыйнага будаўніцтва, аб задачах у гэтай галіне друку. І, усвоіўшы сутнасць перабудовы партыйнай работы, шырока асвятляць ідэалагічнае выхаванне камуністаў, работу са спачувальнымі, работу партгоргаў, пераўтварэння партарганізацыяў. Шыро-

ка паказалі работу асобных камуністаў, ад якіх залежаць поспехі ўсіх мерапры-емстваў партыі і ўрада.

Словам, трэба шырока паказаць, ра-боту партыйнай арганізацыі раёна, чым фактычна да гэтага часу не займалася рэдакцыя газеты «Калгаснік».

А Д З І Н Р А З У Т Р Ы М Е С Я Ц Ы

□ □ □ ЧЫРВОНЫ ОКЦЯБРЬ □ □ □

Орган парткома і фабкома фабрыкі «Х Окцябр», Рэчыца.

Партгорт аўтаматнага цэха запалка-вай фабрыкі «Х Окцябр» тав. Папоў мае падрыхтоўку разгортвання партыйна-масавай работы. Тав. Папоў рашыў па-дзяліцца гэтым вопытам з астатнімі парт-органамі. І вось у нумары заводскай пмат-тыражкі «Чырвоны Окцябр» ад 28 са-каніка з'яўляецца артыкул т. Папова: «Як я працую ў партгруппе». Над арты-кулам пад тонкай лінейкай дана «шал-ка» «Абмяняемся вопытам партыйнай работы ў групе, цэху».

Артыкул перадае станоўчы вопыт ра-боты парторга з спачувальнымі, вопыт падрыхтоўкі і правядзення партыйных сходаў.

Да партдня ў цэху пачынаюць рыхта-вацца за 8—10 дзён: вывешваюцца аб'я-вы з парадкам дня партсхода, рэкаменда-цыйны спіс матэрыялаў па пытаннях, якія будуць абмяркоўвацца на сходзе, кожны член партгруппы атрымлівае ад парторга аднаведны матэрыял.

Тав. Папоў расказвае, як ён падрых-таваў партыйны сход па прапрацоўцы пастановаў ЦК КП(б)Б аб рабоце са спачувальнымі:

«За 10 дзён да гэтага партдня былі вывешаны аб'явы. Кожны прымацава-ны член партыі (да кожнага спачуваль-нага прымацаван член партыі, які да-памагае спачувальнаму ўзняць свой па-літычны ўзровень. Рэд. «Б. Д.») пра-працаваў з спачувальнымі пастаноў ЦК КП(б)Б аб рабоце з спачувальнымі. Бы-ла снілікана нарада спачувальных сумес-на з членамі і кандыдатамі партыі».

Як бачыце, досыць канкрэтна пера-даецца ў артыкуле вопыт работы парт-орга тав. Папова.

І ўсё-ж трэба сказаць, што пматты-ражка «Чырвоны Окцябр» не зусім сур'ёзна падыходзіла да паказу партыйна-масавай работы. Аб гэтым выразна гаво-раць хоць-бы першыя радкі артыкула т. Папова.

Артыкул пачынаецца так:

«Наша партыйная група аўтаматычна-га цэха складаецца з сямі членаў пар-тыі, двух кандыдатаў і 8 спачуваль-ных».

З якіх гэта часоў спачувальныя з'яў-ляюцца членамі партгруппы? Рэдакцыя газеты не ведае, мусіць, што партыйныя групы складаюцца толькі з членаў і кан-дыдатаў партыі.

Залічваюць спачувальных у склад парт-группы, значыць не ведаць асноў партый-нага статута, зацверджанага XVII з'ез-дам ВКП(б).

Гэта першае.

Чытаем далей:

«Я практыкую індывідуальныя дакла-ды партыйцаў аб іх рабоце. Гэта сты-мулюе таму, што кожны член партыі ў групе нясе поўную адказнасць за па-станоўку партмасавай работы ў цэ-ху».

Кожны камуніст павінен выконваць канкрэтную партыйную работу. А па га-зеце выходзіць, што кожны камуніст поўнасьцю адказвае за становішча ўсёй партмасавай работы ў цэху. І па-

рэспіце, такі абзац у артыкуле тав. Павлова:

«Партыйная група актыўна ўключылася ў паход за ўладанне мастацкай літаратурай. На партыйным дні, прысвечаным прапрацоўцы мастацкай літаратуры, партгрупай была прачытана кніга «Чапасёў», пасля чаго арганізаваны прагляд кіно-карціны «Чапасёў».

Кніга «Чапасёў» мае каля двухсот старонак. Такую кнігу прачытаць на адным партыйным сходзе немагчыма. Узнікае сумненне, што выконваючы абавязкі рэдактара «Чырвонага Окцябра» т. Януш у вочы не бачыў гэтай кнігі. Інакш гэты абзац не так выглядаў-бы ў газеце.

Выступішы ў першы раз з паказам партыйнай работы, рэдакцыя «Чырвонага Окцябра» падыхла да гэтага паказу пэсур'ёзна. Мы падкрэслівалі ў першы раз, бо мы прагледзелі камплект газеты «Чырвоны Окцябр» за апошнія тры месяцы і не знайшлі ніводнага матэрыялу аб партыйным жыцці на фабрыцы, у цэху, у брыгадзе. Рэдакцыя «Чырвонага Окцябра» не займаецца партыйнымі пытаннямі, не ведае партыйнага жыцця на фабрыцы.

Пленум Ленінградскага горкома ВКП(б) і пленум ЦК КП(б)Б, які нядаўна скончыўся, вельмі востра паставілі пытанні арганізацыйна-партыйнай і палітыка-выхаваўчай работы ў партыйных арганізацыях.

Наш друк абавязан дапамагчы партыйным арганізацыям паставіць гэту работу, узняць арганізацыйна-партыйную работу на ўзровень палітычных задач.

«Правда» ў сваім перадавым артыкуле «Лепш асвятляць партыйнае жыццё» пісала:

«Частка прэсы раённай, абласной і нават цэнтральнай не ўмее адрозніваць і выдзяляць унутрыпартыйную работу

— арганізацыйную, масовую, палітычную, выхаванне камуністаў — ад гаспадарчай дзейнасці, якая ў кожным горадзе, заводзе, напгасе, натуральна ўзнічае ў партыі».

Газеты падражаюць тым партыйным камітэтам, якія забышы арганізацыйна-партыйным і выхаваўчым свае задачы, усю ўвагу канцэнтруюць на справах гаспадарчых».

Гэта поўнасю адносіцца і да ўсяго фабрычна-заводскага друку.

Задача заключаецца ў тым, каб арабіць палезныя вывады з пастаноў пленумаў Ленінградскага горкома ВКП(б) і ЦК КП(б)Б. Паставіць работу ў газеце так, каб партыйныя пытанні занялі ганаровае месца на старонках газеты, каб сістэматычна, з нумара ў нумар паказваць работу парторгаў, паасобных камуністаў, перадаваць лепшы вопыт партыйнай работы, марксісцка-ленінскай вучобы, асабліва вывучэння гісторыі нашай партыі, дапамагаць у падрыхтоўцы да партыйных сходаў, словам шырока асвятляць партыйнае жыццё, партыйную работу на прадпрыемстве.

Газета толькі тады здолее справіцца з гэтымі задачамі, калі рэдакцыя «па-сапраўднаму зоймецца гэтай справай, цесна звязанца з нізавымі партыйнымі арганізацыямі, партыйным актывам, радавымі камуністамі. Камуніст, партыйны арганізатар, інструктар, сакратар камітэта — творцы і арганізатары нашай сацыялістычнай рэчаіснасці — павінны прымаць актыўны ўдзел, супрацоўнічаць у нашай большавіцкай прэсе».

(«ПРАВДА»).

Гэта трэба ўлічыць рэдакцыі газеты «Чырвоны Окцябр» і па-сапраўднаму, сур'ёзна павярнуцца да шырокага і глыбокага асвятлення партыйнага жыцця.

Ці чыталі ў рэдакцыі СТАТУТ?

«ШЛЯХ НАПЕНТЫВІЗАЦЫІ»

Орган Смалевіцкага г. РК КП(б)Б і РВК

Перш за ўсё дзве даведкі.

Даведка першая. Аб рабоце II ўсесаюзнага з'езда калгаснікаў-ударнікаў смалевіцкая райгазета пісала толькі два разы: 15-га сакавіка яна змясціла інфармацыю 8 Белта аб адкрыцці з'езда і 19 сакавіка

перадрукавала перадавы артыкул «Правды» — «Непераможна наша радзіма».

Аб тым, што з'езд прыняў новы Прыкладны статут сельскагаспадарчай арцелі, статут, распрацаваны пры актыўным удзеле і непасрэдным кіраўніцтве тав.

СТАЛІНА, «Шлях калектывізацыі» не паведаміў сваім чытачам да 25 лютага, хоць яе гэтыя дні вышлі з нумары газеты.

Даведка другая. «Звязда» надрукавала Прыкладны статут сельскагаспадарчага арцелі, прыняты 11 ўсесаюзным з'ездам калгаснікаў-ударнікаў, 18 лютага. «Шлях калектывізацыі» не надрукаваў статута ні 20-га, ні 23, ні 25, ні 28 лютага. Статут у газеце надрукован не быў і ў сакавіку. «Шлях калектывізацыі» не даў ні ў лютым, ні ў першай палове сакавіка ні аднаго артыкула аб сталінскім статуте, сельскагаспадарчага арцелі, не надрукаваў нават ні аднаго артыкула з «Правды».

Гэтых двух даводак зусім даволі для гэтага, каб упэўніцца, што рэдакцыя «Літвінскай газеты» тав. Старасценка не прымае ўважлівага значэння стаўлення калгаснага статута калгаснага жорна.

Хоць і пра гэта дзю сваёй пачынае газета, але ўсё-ж шырокія масы калгаснікаў і працоўных аднаасобнікаў гавядаваліся пра новы калгасны статут.

З рук у рукі пераходзіў кожны экземпляр «Правды», «Звязды», «Крестянської газеты», «Калгасніка Геларусі» і інш. газет, дзе быў надрукован Прыкладны статут. Статут абмяркоўваўся ў кожнай хаце, кожнай калгаснай брыгадзе. Усё гэта праходзіла міма раённай газеты. Да 15 сакавіка «Шлях калектывізацыі» ні разу не паказаў, як ідзе прапрацоўка статута ў калгасах раёна, калі не лічыць 2—3 інфармацыйных замесак з атынкай «калгаснікі горача атабуюць новы статут».

Нарэшце, 15 сакавіка «Шлях калектывізацыі» выступае з перадавым «Зацэлявую прапрацоўку статута». Перш за ўсё газета ставіць задату пецьд усёй партгаспаўняцыні, кожным комунастам у наасобку:

«прыняць у прапрацоўцы статута актыўны ўдзел, аказваючы дзелавую, арганізацыйную і практычную дапамогу калгасам».

Не толькі актыўны ўдзел абавязаны прыняць жыхністы ў прапрацоўцы статута, а ўзначаліць, кіраваць прапрацоўкай, тав. Старасценка. Гэта і гэтая разніца. І іменна так павінна была паставіць пытанне газета.

Далей «Шлях калектывізацыі» ка-

статуе, што большаюць сельжыветаў на дышпа да арганізацыі прапрацоўкі статута фармальна, павярхоўна. Крытыкуючы дзелавую запіску старшыні Жодзінскага сельсовета тав. Сурбы, які напісаў: «Статут адобрылі ў цэлым, задаволены размерам сядзіб і дробнай жывёлы», газета ў сваім перадавым артыкуле пытае:

«Ці-ж толькі гэта цінавіць калгаснікаў, т. Сурба? А якім парадкам вы будзеце надзяляць сядзібамі калгаснікаў, якія іх не маюць, з якіх фондаў? Хіба не цікавіць калгаснікаў выплучэнне коней для абслугоўвання іх патрэб. А хоць-бы такое пытанне, як аплата за водпуск цяжарнай калгасніцы, з якога разліку».

А хіба не цікавіць калгаснікаў пытанне аб правільнай арганізацыі і аплаце працы ў калгасе, аб мерах павышэння ўрадкайнасці калгасных палёў, аб спотках арцелі, аб дзейнасці праўлення? Гэтае пытанне мы ў ўраво задаць рэдакцыі газеты. Чаму-ж у першым перадавым артыкуле аб новым калгасным статуте абміглены гэтыя асноўныя, нажнебшыя пункты статута?

У гэтым-жа нумары «Шлях калектывізацыі» змешчан матэрыял, прэтэндуючы на разгорнуты паказ прапрацоўкі статута ў калгасе «Абучэнне». Мы падкрэслівваем прэтэндуючы, бо віткага паказу ў артыкуле «Якім павінен быць наш статут» няма. Многа гаварылі ў калгасе аб прысудзібных участках і, як піча газета:

«Усе прышлі да адной думкі: прысудзібныя ўчасткі калгаснікам у калгасе «Абучэнне» павінны быць сярэднія ў параўнанні з сядзібамі, якія маюцца зараз».

Даволі «туманная» ўстаноўка, траба сядзець. Які размер прысудзібных участкаў у калгасе зараз? Які-ж будзе сярэдні размер прысудзібнага ўчастка: можа гэта выйдзе толькі 0.10—0.15 гектара, а можа і 0.50—0.60 гектара?

Не больш гаворыць і такое месца артыкула:

«Далей пачалася распрэцоўка трацяга раздзела. Тут калгаснікі гаварылі, якой павінна быць аплата за коней, калі калгаснікі будуць на калгасных конях ездзіць на кірмаш, вяселлі і т. д.»

І ўсё.

Што дасць калгаснікам—чытачам газеты такі «паказ»? Ці дапаможа ён ім правільна прапрацаваць статут у сваім калгасе? А іменна-ж гэту мату — перадачу лепшага вопыта правільнай прапрацоўкі статута, выкрыццё асобных снажэнняў пры прапрацоўцы статута — павінна ставіць перад сабой газета, друкуючы такі матэрыял.

Прайшло яшчэ 10 дзён. За гэты час некаторыя калгасы раёна паспелі ўжо распрацаваць канчатковы статут свайго калгаса. І «Шлях калектывізацыі» рашыў паказаць статут аднаго калгаса. Справа вельмі добрая. Але паглядзім, што з гэтага выніла.

26 сакавіка газета на двух з паловай старонках змясціла «Статут сельскагаспадарчай арцелі», прыняты агульным сходам арцелі «Колас». Перад статутам паставілі дада «Заўвагі да статута». Прыводзім гэтыя заўвагі поўнасю.

«У парадку першага вопыта мы змяшчаем статут калгаса «Колас», Варатаўскага сельсовета, і просім старшынь калгасаў, калгаснікаў, старшынь сельсоветаў і ахтыў праз нашу газету даць свае заўвагі і прапановы па данаму статусу.

Ці можна лічыць нармальным такіх расцэнкі, як напрыклад: пездка ў лес за дрэвамі — 10 кап., пездка ў Смілавічы на млын (25 км.)—50 кап. Ці не можа тут атрымацца так, што іншы мэхел, або кум старшыні, аб якіх гаварыў тав. Якаўлеў, будзе і надалей мець поўную магчымасць ездзіць на грамадскіх конях без патрэбы, а той, хто паскрамней, каня не атрымае, тым больш, што гэтыя-ж грошы, за вылікам у непездзельны капітал, зварачваюцца калгаснікам у выглядзе аплаты па трудах.

Адначасова мы папярэджваем ад другой крайнасці, гэта ўстанаўленне празмерна высокай аплаты, што дасць козыр у руці некаторым нахалам старшыням калгасаў, альбо брыгадзірам гаварыць калгасніку з прыжымам — плаці.

Мы лічым, што ў статусе выпушчана пытанне аплаты за карыстанне канём для калгаснікаў-ударнікаў. Тут мы лічым неабходным унесці наступны пункт: «па ўсмагненню праўлення калгаса для калгаснікаў-ударнікаў за карыстанне канём для іх асабістых па-

треб робіцца скідка да 50 проц.».

Змяшчаючы статут калгаса «Колас» рэдакцыя не друкавала аб размерах прысядзібных участкаў па гэтаму калгасу з той прычыны, што гэта пытанне яшчэ вырашаецца».

У калгасе яўна сказілі прыпцыні статута аб аплаце за абслугоўванне калгаснікі. 10 капеек за прывозку воза дроў з лесу (магчыма, за дзесяткі кілометраў ад калгаса) 50 капеек за пездку на млын на адлегласці ў 25 кілометраў гэта дэталі калгаснае скажэнне статута, накіраванае на разбазарванне калгасных коней. А ў газеты не хапае смеласці з гэтай большавіцкай рашучасцю выкрыць гэтае скажэнне, указаць калгаснікам на іх памылку. Газета толькі ставіць на абаварэнне калгаснікаў — ці нармальны гэтыя кўлацкія расцэнкі.

Газета друкуе канчатковы статут калгаса і не ўказвае размеру прысядзібных участкаў, устаноўленых статутам. Магчымы тым, што «гэта пытанне яшчэ не вырашана». Адно з двух. Або ў статусе калгаса не вызначаны размер прысядзібнага ўчастка, тады лэй-ж гэта канчатковы статут? Або рэдакцыя газеты не можа рашыць—правільна, ці не правільна падыйшлі ў калгасе «Колас» да вызначэння размеру прысядзібнага ўчастка, і каб не парабіць памылак, дыпламатычна выкрэсліла лічбу, пакінуўшы гэта месца статута ў такім выглядзе:

«размеры прысядзібнай зямлі, якая знаходзіцца ў асабістым карыстанні калгаснага двара (не лічычы зямлі пад жыллёвымі пабудовамі) — устанавіць у ..... га».

Ніякіх водклікаў на гэты статут рэдакцыя зразумела, не атрымала. Ні адзін старшыня калгаса, брыгадзір, радавы калгаснік не папісаў у рэдакцыю стаю думку па закранутых у рэдакцыі пытаннях да статута пытаннях. Прынамжы, на старонках газеты ні адзіночкіх надрукаван не быў. Пасля гэтага газета змясціла яшчэ некалькі матэрыялаў аб прапрацоўцы статута ў калгасных раёнах, але ні разу не вярнулася да статута калгаса «Колас».

«Шлях калектывізацыі» зусім адрывае прапрацоўку статута ў калгасах ра-

чна ад практычнай работы на падрыхтоўцы да сяўбы. Ні ў адным з матэрыялаў аб ходзе падрыхтоўкі да сяўбы, аб наборніцтве брыгадэраў мы не толькі нічога не ўспоймаем аб тым, як у практычнай рабоце калгаса ажыццяўляецца новы статут, але амаль не сустрамаем нават і слоў — новы статут.

Там Кудам і Краю таварылі з астра-
шынямі і брытадырмі аб задачах кал-
гасаў, аб правах і абавязках саюзаў.
Наўжо яны ні словам не абмовіліся аб
тым, як трэба працаваць на аснове по-
вагі тавута, як трэба практычна ажыц-
цяўляць кожны пункт статута ва ўсёй
рабце калгаса? А можа ў гэтым вінават
т. Ул. Мініч, які пісаў гэты матэрыял?

„ВРАЧУ, ИСЦЕЛИСЯ САМ“

У редакцыі «Віцебскага прапатарыя» р. Юрала ранішняю пошта. Сярод лісты і напісаных газет, якія рэдакцыя атрымлівае ў парадку абмену, быў і сваяе нумар расонскай газеты ад 18-а сакавіка.

143 пам'яті і на аній невиліч-
най казасе готі! Вольні парактиці, у
роботникаў віцебокай газеті не хадзі-
цярпення. Яны пераславі гаты нумар «На-
лектывіста Расоншчыны» ў «Большэвіцкі
дружк».

2 пачаты 2-й і 3-й пачасы гэтага нумэра «Калектывіста Расошчыны» займе прадавы артыкул «Правды»: «Глыбей вывучаць гісторыю партыі». Здыўляе безадказнасць, з якою аднеслася рэдакцыя ра-

І ж історія, тутарылася і шчы не-
сродку артыкула т. **Гікало**, «Вольнавіні
за сацыялізм» (му-
скавіка). Дзесяткі грубых
была рэдакцыя «Калектыві
пры перадачы» артыкула
т. **Гікало** Вольна таго, рэдакцыя газет
так умударылася расставіць дужкі ў пры-
ведзенай у артыкуле цытаце а выступ-
лення т. **Сталіна**, што атрымалася ска-
жэнне слоў т. **Сталіна**.

лаграматынага наборшчыка. А першым жа абавязкам работнікаў газеты было аверыць графік і «Заладой» з якой перадрукоўваліся гэтыя артыкулы.

Рэдактар расонскай газеты т. Гурчонан не разумее, што на мове газеты вучацца тысячы калгаснікаў, што калі газета піша «шавінізам», «соцыялізам», «інтэрвеналы», «Германія», «ашукаваўшая», «зыпатанія», «бюджэт», «літэратура», «моберадак» і т.д., то так будуць гаварыць сотні малаграматыных чытачоў газеты, а найбольш граматыны чытачы проста смяюцца будучы з такой газеты. Рэдактар расонскай газеты не разумее таго, што няграмацкая газета не можа мець ніякага аўтарытэту ў сваіх чытачоў, што яе матэрыялы не могуць мець ніякага ўплыву.

І сапраўды, хіба можа мець хоць некалькі уплыў падборка ў тым жа нумары расонскай газеты за 18-е сакавіка

«Соцыялістычная раёна на службу пасеўцай». Калі матэрыялы гэтай падборкі стражыць такімі словамі як «культурабудаўніцтва», «рабачыбна», «камсадоўская» і т. д. Калі газета піша так:

«Праверылі камсамольцаў, якія дны трымаюць культуру сваіх рук...

...Рэгулярна абразіць пазнонцы рук пальцаў. Чысціць зубы і шэраг іншых прапановаў».

— «Врачу, нецепись сам», — могуць адказаць рэдакцыі чытачы газеты, — перш чым гаварыць аб культуры ў калгаснах, абрабце культурунай (самую) газету».

А навіны культуры на старонкі расонскай газеты, пасадаіць у рэдакцыю талкавага грамацкага карэктара, аэнеміць хоць-бы з элементарнымі правіламі граматыкі, беларускага правапісу ўсіх работнікаў газеты, у тым ліку і самога рэдактара т. Гурчонна, патрэбна як можна хутчэй.

ІНСТРУКТАРЫ ЖУРНАЛА НА МЯСЦАХ

М. САНАЛОЎСНІ

ЯК КРЫЧАЎСКІ РАЙКОМ КП(б)Б КІРУЕ СВАЁЙ ГАЗЕТАЙ

18 студзеня ў крычаўскай раённай газеце «Соцыялістычны шлях» была зменшана карэспандэнцыя пад загалоўкам «Ланцуг злучыў ішчэ ішчэ». У гэтай карэспандэнцыі старшыня калгаса «Свабода», Касцюшкаўскага сельсавета тав. Казлоўскі абвінавачваўся ў галенні і ішчаванні селянства, загінуўшага ў ССКФ тэста калгаса Грыгор'ева, у безгаспадарчасці і ў рудзе ішчых злучыўстваў.

Як толькі быў зменшан гэты артыкул налітаўша МТС і РК КП(б)Б налучылі камісію для расследавання карэспандэнцыі, а ў хуткім часе бюро РК КП(б)Б прыняло пастанову на рэзультатах расследавання. Пастава на сутнасці цалкам абміргала матэрыял газеты, апраўшала тав. Казлоўскага і ўсю віну за дрэнную работу фармы ўскаала на Грыгор'ева. Пастава, на настаянію намесніка сакратара РК тав. Гінз-

бург, які займаўся ўсёй гэтай справай, была надрукавана ў «Соцыялістычным шляху» 1 сакавіка.

Пасля апублікавання гэтай паставы ў «Звязду» і журнал «Большевикі друі» сталі наступаць сігналы аб няправільнасці рашэння бюро РК КП(б)Б і зось што вынілася ў рэзультате расследавання гэтых сігналаў.

У паставе райкома надкрэсліваецца, што матэрыял, зменшаны ў газеце, не правяраў, што газета стала на шлях дыскрэдытацыі Казлоўскага — члена партыі з 1919 года, шальмавання лепшых калгасніц-ударніц, на шлях прамоў абароны загадка фармы Грыгор'ева, адданага пад суд за безгаспадарчасць і злоўжыванні. Усё-ж, што пісала газета аб Казлоўскім, райком звёў талкі да асобных недахопаў у яго рабоце.

Ці правільна ўсё гэта?

Правильна тое, што ў артыкуле ёсць рад недакладнасцей, неутрунтаваных фактаў і нават трубяных памылак. Так, у артыкуле член праўлення калгаса былая бегунка Далецкая Арына фігуравала як бунная кулачка. Артыкул-жа «Лістуг злчынстваў і шкодніцтва» пісаў работнік рэдакцыі **Альтшулер**. У канцы артыкула была зменшана вялікая заўвага рэдакцыі. Такім чынам гэты артыкул фактычна быў рэдакцыйным і тым больш патрабаваў перад змяшчэннем дасканалая праверкі фактаў. А гэтага не было зроблена.

Газета зробіла блынейшую памылку, ачыніўшы пад сваю прамую абарону Грыгор'ева, амажваючы злчынствы, зробленыя ім ў час работы загадчыкам фермы. Грыгор'ёў сапраўды лічыўся сельхознай раённай газетой з восені мінулага года. Але ці трэба было абараняць Грыгор'ева, калі ён чыдбайна адносіўся да сваёй работы, калі ён падрабіў прамовую ведзмасць (замест 16 руб., атрыманых ад калгаснікаў за прададзеных парасят, ставіў 10 руб.), калі ён растраціў звыш 200 руб. калгасных грошай? А «Соцыялістычны шлях» звёў усё гэта на «асобным падыходам у рабоце Грыгор'ева». Гэтым рэдакцыя праявіла праме неразуменне, каго трэба лічыць сельхознай, каго трэба абараняць, як сельхозна.

Але ў пераважнай сваёй большасці факты, прыведзеныя ў артыкуле «Лістуг злчынстваў і шкодніцтва», **правільныя**. І на самой справе. Хіба не вільгат старшыня калгаса ў тым, што вельмі дрэнна працуе ферма? А справы на ферме ўжо даўно дрэнныя. Вясною мінулага года загадчыкам фермы быў **Чыж** Макар. Пры ім быў вялікі адыход свіней. Калі Чыж адаваў ферму, не хопіла 15 свіней. Пасля Чыжа загадаў фермай Курачкін. Ён разбазараў свіное пагалоўе. Ні Чыж, ні Курачкін не былі адданы пад суд. Справы на ферме не паляпшыліся і пры Грыгор'еве. Праўда, Грыгор'ёў аддадзены пад суд, зніт з работы на ферме.

Але справы не паляпшыліся і зараз. На ферме масавы адыход свіней. Так, у першай палове сакавіка загінута 9 свіней, прырэзана — 12; 13 парасят з-за недагляду замёрзла, 2-е парасят зацёрта і т. д. Усё гэта — **рэзультат злчын-**

най безгаспадарчасці на свінаферме. Тут няма ізалятара для хворых свіней. Хворыя свінні ходзяць па ўсяму свінарніку. Іх прыносяць нават па кухню. Баля свіннічка валяецца розная падаць, праз якую распаўсюджваецца зараза. Як працягла пісала газета «Соцыялістычны шлях», нельга было прызначаць загадчыкай фермы **Міхневіч** Клаўдзію, якую судзілі за дрэнныя адносіны да копей, якая паходзіць з кулацкай сям'і.

Ці павінен неслі адказнасць за гэтыя асідзесці старшыня калгаса тав. **Казлоўскі**? Зразумела, павінен.

Ён павінен неслі адказнасць таксама і за непадрахтванасць калгаса да вясняной сям'і (не па ўсіх культурах засялены насенныя фонды, ужо цяпер няма сена) і за данушчэнне раскравання калгаснай маёмасці.

Хіба гэта не злчынства, калі ў калгасе не складаліся акты на заколатую і прырэзаную жывёлу (асабліва на авачак), калі пры жалацьбе не было дасканалата ўліку намалочанага хлеба, калі ў выніку забытавага ўліку лічэ і зараз не скончана размеркаванне ўраджаю.

Пядаўна рэвізійная камісія выкрыла, што **кладаўнічык Аляхновіч** раскравіў калгасную маёмасць, не запыродаваў 1.534 кіло аўса, 1.210 кіло ячменю, 244 кіло грэчкі, 41 кіло мяса. Пры вобыску ў яго на кватэры было знайдзена 16 кіло калгасных капапель, тры пуды ільясоема, тры кіло воўны і іншыя рэчы. Цікава, што пасля вобыску ўсё гэта было аддана на захаванне... таму-ж Аляхновічу, якога не адразу адхілілі ад работы і які зноў перацігнуў усё гэта з кладовай да сябе.

Так што «Соцыялістычны шлях» **правільна** рабіў, калі і ў гэтай карэспандэнцыі, і раней пісаў аб тым, што злчынца Аляхновіч знаходзіцца пад крыжам тав. **Казлоўскага**.

«Соцыялістычны шлях» **правільна** сцвярджаў, што **шкідніцтва** калгаса «**Свабода**» засмечана класова-варожымі элементамі. Даволі адначыць той факт, што старшынёй рэвізійнай камісіі з'яўляецца **Ільініч** Змітрок, якога тры разы судзілі за розныя злчынствы, у тым ліку і за тое, што ён парваў насеннагазет, якая выкрыла яго, як гультая.

Чаму-ж бюро крычаўскага РК КП(б)Б

фактычна аднаўляю гэтыя факты, зма-
жала іх, прызнаўшы заметку няправіль-
най? Таму, што бюро РК КП(б)Б не зра-
зумела сутнасці разгортвання крытыкі і
самакрытыкі, не звважаючы на асобы.
Тут было выпуклена толькі адно — што
т. Казлоўскі член партыі з 1919 г. Тут
рабілі скидку на «аб'ектыўныя» прычы-
ны, па тое, што калгас «Свабода» «цяж-
кі калгас», забываючы, што для больш-
тву няма аб'ектыўных прычын, забы-
ваючы, што няма дрэнных калгасаў, а
існуюць дрэнныя арганізатары. Тут не чы-
талі, або чыталі і не зразумелі аглядаў
друку «Правды»: «Самакрытыка на спі-
су» і «Кіруючыся табелем аб рангах».

Вось чаму пастанова бюро крычаўска-
га РК КП(б)Б няправільная і па форме,
і па сутнасці. Няправільная таму, што,
вытараджваючы тав. Казлоўскага і пт-
крэсліваючы, што ён член партыі з
1919 г., аргументуе рабеснасць тав. Каз-
лоўскага тое, што нельга прытыкаваць рабо-
ту старых членаў партыі. Гэтым самым
крычаўскі райком аб'ектыўна стаў на
шлях зашыму самакрытыкі.

Грубейшая памылка крычаўскага рай-
кома павінна быць тэрмінова выпраў-
лена. Ранейне РК па артыкулу «Дан-
іст злачыстваў і паводінства» павінна
быць перагледжана.

Заняўшыся няправільнай, неўгрунто-
ванай абаронай Казлоўскага, крычаўскі
райком партыі не заўважыў грубейшых
памылак і прарываў ва ўсёй рабоце сва-
ёй газеты. Калі-б райком глыбей увай-
шоў у справу, у работу газеты, ён уо-
чыў-бы, што газета невыпадкова (а
дакладна аб'ектна) ір-рэгулярна і не
ў рэдакцыі лічыцца і жаласнык тав. К.
калгаса «Свабода» Ільініч Ціт, які быў
заўважан за іскончэнства ў калгасе на два
гады. Гэты «селькор» падраб'ю, спраў-
ляючы свайго дядзькі кулака, пазбаўлена
права голасу. дэе ўказаў, што ён
бядняк і не пазбаўлен права голасу.

Рэдакцыя мае сувязь і з памылкам
ужо старэйшай рэвізійнай камісіі тэта-
скага калгаса Ільінічам Змітром, які су-
дзіўся тры разы: за раскраванне ка-
ласнай маснасці, за лабоі і за зрыў
насеннай газеты. Вось селькорыўскі
актыў рэдакцыі ў калгасе «Свабода». А
калгас-жа «Свабода» ўсяго 8 кіло-
метраў ад раённага цэнтру. Тут быва-

лі работнікі рэдакцыі, і толькі-стратай
класавай пільнасці можна тлумачыць,
што рэдакцыя мае такіх «селькораў».

А хіба не аб страце рэволюцыйнай
пільнасці сведчыць той факт, што ўжо
доўгі час у рэдакцыі працую нехта Ла-
бар, які не мае напінгарты? Хіба не аб
гэтым сведчаць факты грубых палітыч-
ных памылак, дапушчаных «Соцыялі-
стычным шляхам»? Газета змяшчала не-
радзвы артыкул аб хлебазакусках, які
поўў у разрэз з пастановай ЦК. (П.К.
Газета нядаўна надрукавала чарас і
тага-ж смага Лабара пад псеўданімам
«Вецер з «Раманавага кута», кулацкі
нарыс, нараваны супроць калгаснага
будуўніцтва. Толькі выпадкова яго за-
ваў і ў РК КП(б)Б і знішчылі ўвесь
нашкатаны тыраж газеты.

Замышляючы, крычаўскаму РК КП(б)Б тра-
ба было пачаць імяна з правэркі і
умяцання складу работнікаў свайго га-
зеты, ўмяцання іх у рэдакцыі.
Аб ір-рэгулярні склад рэдакцыі газеты і
не рэдактар тав. Жураўлёва не забяспеч-
ваюць баявой, апэратыўнай, большын-
кай работы газеты.

З гэтай тэтай справы крычаўскі рай-
ком КП(б)Б павінен зрабіць для сябе
лічба адзін вывад, што газетай тав.
Кіраваць сістэматычна, асабліва ад
штодзённую практычную данамогу.

★★★★★

Даслелы якасці абутку ў навукова-дас-
ледчым інстытуце прамысловасці БССР.

Б У Д Н І Р А Ї Н Н А Й Г А З Е Т Ї

1.

Спокойна цячє час у двух невяліких лакойчыках редакцыі **церахаўскай** раённай газеты «**Ударнік калгасаў**». У адным лакойчыку—габінет рэдактара тав. **Фарберава**. Другі займаюць асяткі і работнікі редакцыі. Іх тут нешмало: сакратар редакцыі комсомолец тав. **Дзем'янюцэў**—ёл-жа інструктар, літпраўшчык і карэктар, т. **Брагіна**—комуністка, загадчыца аддзелам пісем і машынастка. Усе трое размешчаны на плончы не болей 12 квадратных метраў. Тут жа стаяць шафы з рэдакцыйным скарбам, ляжаць архівы газет, скрыжкі з анкетамі селькораў.

Мімаволі ўзнікае думка: гэз-ж пасадзіць і пагутарыць з сельжорам, які загляне ў редакцыю, з калгаснікам, раённым работнікам? Але паведамлікаў амаль не бывае ў церахаўскай рэдакцыі.

Цесната і няўтульнасць у пакоі. Але работнікі редакцыі і гэтыя два лакойчыкі-клетачкі лічаць граніцаю сваіх мар і магчымасцей. Не так-жа даўно, месяцы тры назад, рэдакцыя памычалася толькі ў адным лакойчыку. Два месяцы хазіў тав. **Фарбераў** на рабочых раённых кіраўнікоў, пакуль, нарэшце, для редакцыі другі пакой.

Ціха ў рэдакцыі... Зрэдку зазвоніць тэлефон у габінеце рэдактара. Звоныць намеснік сакратара райкома партыі тав. **Цараў**, раіць перадрукаваць важнае рашэнне з цэнтральных газет. Начальнік в.а.м. паведамляе рэдактару здарэнне, цікавае для газеты.

За сцяной тт. **Дзем'янюцэў** і **Брагіна** рыхтуюць матэрыял для чарговага нумара. Цішыня парушаецца стукам машыны. На поўгадзіны два работнікі редакцыі павінны спыніць работу, пакуль скончыць друкаваць машынастка.

І вось увесь нумар зды у набор. Вечарам з друкарні прыносяць адбіткі двух перадніх палос. Карэктурку правіць тав. **Дзем'янюцэў**. Правіць тав. **Дзем'янюцэў** не заўсёды ўважліва. Заўважаныя памылкі выпраўляе, а незаўважаныя... так і застаюцца. Іх заўважаць тады, калі нумар выйдзе ў свет.

Адбіткі адсылаюцца ў друкарню і на гэтым рэдакцыя спыняе свой кантроль над выхадом нумара. Уважліва прачытаць адомкі старонак, узятых на машыну, перад тым, як пачаць друкаваць, у рэдакцыі не лічаць абавязковай справай. Калі чытаюць, а калі і не.

А бывае і так. Раздаюцца тэлефонныя званок у друкарні. Рэдактар просіць з тэлефону наборшчыка. Адбываецца прыблізна такая гутарка па тэлефону:

Рэдактар (да наборшчыка): Бяры ў рукі другую ідаласу.

Наборшчык (услухны адбітак): Слухаю, тав. **Фарбераў**!

Рэдактар: Там у другой калонцы сыхва ёсць памылка, трэба выправіць. Выкінь у дзесятым радку знізу кропку і пастаў коску. Пасля коскі пастаў малую літару. Чуюш?

Наборшчык: Чую. Выкінуць кропку і паставіць малую літару.

Рэдактар: Слухай далей...

Перадаюцца яшчэ дзве-тры папраўкі. Наборшчыку прэжка запомніць, што і дзе трэба паправіць і таму часта папраўкі, перадаваныя па тэлефону, ставяцца не туды, куды трэба. Што з гэтага атрымліваецца—ясна без камментарыяў.

Павучальна гісторыя выхаду нумара «**Ударнік калгасаў**» за 4 красавіка. Разварот нумара друкавалі два разы. Першы раз дапусцілі памылку ў пастаўленне СНК БССР і ЦК КП(б)Б «Аб плане кантрактацыі прадукцыі ільну і канопель ураджаю 1935 года». Памылку заўважылі, калі разварот ужо быў надрукован. Прышлося забракаваць увесь тыраж нумара.

Памылку выправілі і пачалі друкаваць разварот нанова. Надрукавалі. Сталі чытаць і зноў знайшлі памылкі ўжо ў другіх артыкулах. У агульце «За здаровага калгаснага кая» надрукован сказ: «Але не толькі — гэтага яшчэ мада». Да сэнсу гэтага сказа так і нельга дабрацца. Выяснілася, што трэба было надрукаваць «Але толькі напісаць—гэтага яшчэ

мала». У гэтых словах да таго, як разварот пачалі друкаваць, тав. Дзем'янцоў знайшоў памылку. Пазваніў па тэлефону ў друкарню, папрасіў выправіць памылку. І наборшчык «выправіў».

Пасля прабавалі выявіць, хто-ж вінават у дапушчэнні памылкі? Вышаватага так і не знайшлі, але выявілася поўная неразбярэха і абязлічна ў карэктаванні газеты. Пасля выхаду думаражык нельга дакапацца, па чыёй вине прапушчана тая ці іншая памылка—на вине рэдакцыі, ці друкарня знават. Таксама нельга ўстанавіць калектывага гнаватага, бо карэктур правіць і тав. Фарбераў, і т. Дзем'янцоў, і па тэлефону «карэктуюць» газету ўсе работнікі рэдакцыі.

Гэта адна старана справы. Другая—тым, што работнікі рэдакцыі яшчэ слаба ўладаюць беларускім правапісам і амаль зусім не працуюць над тым, каб зрабіць мову газеты жывой, яркай. Таму і з'яўляюцца ў газеце загалоўкі, падобныя да такога: «Справу шасцендруку на належную выпыню» і інш. Мова многіх заўважак — сухая, канцэлярская. Рэдка ўбачыш па «Ударніку калгасаў» парис, жывую зарысуюку. Усё гэта пастойліва патрабуе ад работнікаў церахаўскай газеты значна больш вучыцца, больш працаваць над сваімі матэрыяламі, над іх стылем, больш чытаць мастацкай літаратуры і грунтоўна звышча вывучэннем правапіса.

II.

А за вокнамі рэдакцыі—весна. Веснаю сонца растапіла снег. Пасёлак Церахаўка літаральна заняў тразюнымі трайцамі, ні праехаць...

— Ці ёсць яшчэ дзе-небудзь у Беларусі такое тразвае месца, як наша Церахаўка?—пыталіся рэдактар тав. Фарбераў. Над адказам сапраўды трэба моцна падумаць! У раёне многа тэвораць аб непрапазнай гразі, аб адставанні камунальнага будаўніцтва ад патрэб раёна, які будна развіваецца. Але толькі гавораць. Уся бяда, аказваецца, у тым, што ў Церахаўскім раёне няма камоніяў, і іх трэба ў раён завозіць. А вось няма таго, каб скарыстаць мясцовыя магчымасці і што-небудзь рабіць для палепшэння добрабыту раённага цэнтэра.

Райвыканком пятаўна прыслаў у газету для надрукавання «абавязковую пастанову». Усім домаўласнікам прапанавалася тэвмова ачысціць выпрашныя лмы і ўборныя. Імяненне райвыканкома, бэзумоўна, пахвальнае. Толькі, наколькі вядома южнаму жыхару Церахаўкі, у пасёлку няма ні адной выграбной лмы, а ўборных па ўвесь раённы цэнтэра толькі тры-чатыры. Далей, як высветлілі, домаўласнік у пасёлку толькі адзін — аддзел камунальнай гаспадаркі самотна райвыканкома. Прышлося пастанову перапрацаваць.

Набудоўвалі ў пасёлку добрае новае кіно, кіносеансы-ж бываюць адзін-два разы ў месяц. Дастаўка кінно-істужак тут ніпрычым: праз станцыю Церахаўка ў дзень праходзяць шэсць паяздоў далёкай гаспадаркі.

Многія церахаўцы ездзяць у Гомель: ладні ў раёне няма. Будачка з шындэлю «Парыжмакер Церахаўскага раёна» з наварым суб'ектам у брудным фіртку хутчэй змыла-б за закрытымі газетнымі кіёк, чым за раёнячю парыжмакерскую.

Натуральна ўзнікае пытанне: а раённая газета, як-жа яна адносіцца да ўсяго гэтага? Работнікі рэдакцыі дапамагаюць астатнім адказным таварышам

...бездараможна ўздыхаць і разводзіць рукамі... Пытаннемі добрабыту раённага цэнтэра газета не займаецца. І вельмі нікода, для газеты ў гэтай галіне сапраўды непахаты край работы.

III.

З раніцы 1-га красавіка ў рэдакцыю пачалі збірацца рэдактары камюнальных газет: навінск адоміца раённы семінар рэдактароў. Пасадзіць рэдактароў няма дзе. Ніхто з работнікаў рэдакцыі няват не думае аб тым, каб пагутарыць з рэдактарамі, распытаць іх аб рабоце. Адны прыходзяць, другія выходзяць, многія разышліся па пасёлку.

Нарэшце, рэдактароў просіць ісці ў партгабінет і там чакаць пачатку семінара. Праз поўгадзіны частка рэдактароў ішоў з'яўляецца ў рэдакцыю. Таварышы скардзіцца, што загадчык партгабінета т. Тарасаў ні за што не хоча пусіца іх у партгабінет. Ён заявіў, што «партгабінет гэта не праходны двор і абслугоўвае ён толькі камюністаў». Хвілін 20 цягнуцца тэлефонныя перагаворы ра-

дактара а намеснікам сакратара райкома і загадчыкам парткабінета. Урэшце, пытанне ўлажана, рэдактарам дазволена зайсці ў парткабінет. Ужо 3 гадзіны дні (назначалі семінар на 10 гадзін раніцы) і некаторыя рэдактары з далёкіх калгасаў паехалі дачаты. Так, з-за неарганізаванасці і расхлябанасці ў рэдакцыі рэдактары насяценных газет, прысцягнутыя на семінар, марна патрацілі 6 гадзін, не гаворачы ўжо аб тых рэдактарах, якія паехалі, не дачакаўшыся пачатку заняткаў. Хіба так раённая газета павінна выходзіць у работнікаў шэраго калгаснага друку пачуццё адкаласці, арганізаванасці і дысцыпліны ў рабоце?

Семінар адкрываецца пры паўнамоцтве 12 рэдактароў. Прапрацоўваецца чотвортае заданне завочных курсоў «Крестыянскай газеты», — брашура Б. Рэзнікава «Калгасныя насяценныя газеты на веснавой сяўбе». Брашура добрая, дае многа каштоўных указанняў рэдактарам і рэдактары насяценных газет слухаюць яе да канца з напружанай увагай. Часта рэдактар т. Фарбераў спыняе чытку і хвілін дзесяць рэдактары з вялікай актыўнасцю дзеліцца думкамі аб тым, як яны, кожны ў сваім калгасе, правядуць у жыццё атрыманыя ўказанні. Рэдактары дзеліцца таксама вопытам сваёй работы.

Ёсць добрыя баявыя насяценныя газеты: у калгасе імя Леніна, у калгасе імя Варахшылава, у калгасах Баршчоўскага сельсавета. Рэдактары некаторых з гэтых насяценных газет прысутнічаюць тут-жа на нарадзе. Міжвольна ўнікае думка: кожны з гэтых рэдактароў перадавых насяценных газет маглі-б ўжо сёння быць добрымі работнікамі раённай газеты? Ва ўсялякім выпадку 2—3 чалавекі можна лёгка падшукаць.

Але ў рэдакцыі не падумаці аб гэтым. К пачатку сяўбы рэдакцыя застаецца без кадраў: не халае двух інструктароў, тых імяна работнікаў, якія павінны выязджаць у калгасы, праводзіць масавую работу. Вось ужо некалькі месяцаў, як работнікі рэдакцыі не могуць выехаць на раён. Такое-ж становішча, відаць, будзе і на ўвесь час сяўбы.

Усе надзеі ў справе атрымання работнікаў рэдактар ускладае выключна на

Менск. І не падумае аб тым, што кадрам работнікаў рэдакцыі трэба шукаць перш за ўсё ў калгасах, сярод лепшых, правяралых рэдактароў насяценных і селькоў, што рэдактар павінен сачыць за ростам селькоў, выходзіць іх і лепшых сячасова выходзіць на работу ў рэдакцыю.

Позва канчаецца семінар рэдактароў. Адчуваецца, што семінар даў рэдактарам велькую карысць, рэдактары многаму навучыліся, выяснілі многа незразумелых пытанняў. Адчуваецца, што працаваць яны цяпер будуць з большай энергіяй.

Але рэдакцыя не змагла арганізаваць сістэматычных заняткі рэдактароў. Прайшло толькі тры семінары. Упущана найбольш зручны для вучобы час.

Як-жа рэдакцыя мяркуе прадаўжаць вучобу рэдактароў? Некалькі добрых мерпрыемстваў ужо намечана. У газеце «Ударнік калгасаў» створан пастаянны куток «У дапамогу калгаснаму рэдактару». Пачалі перадрукоўваць адрывкі з заданняў «Крестыянскай газеты». Гэта зноўма правільна, бо збіраць рэдактароў у раён у часе сяўбы будзе цяжка. Гэта пачынальна перахаўскай газеты мы раім усім раённым газетам.

Не менш двух раз у месяц рэдакцыя будзе друкаваць агляды насяценных газет. З цярпелівым даўн сяўбы ў газеце ўводзіцца ацэлочны абмен вопытам «Калгасныя насяценныя газеты на сяўбе».

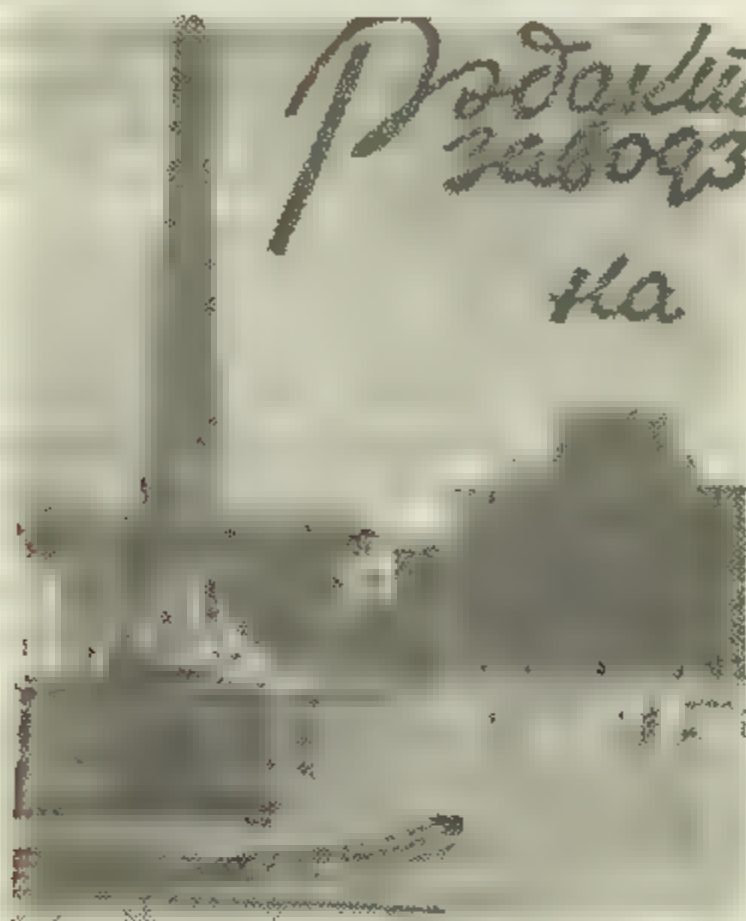
Трэба сёння з брыгаднымі насяценнымі. Пачаткам сяўбы толькі ў двух-трох калгасах раёна былі створаны брыгадныя насяценныя газеты. Трэба пачаць заявіць, што і раённая газета, і райком партыі ў справе стварэння ў жывым калгасе брыгадных насяценных газет нічога не зрабілі. Толькі ў апошнія дні рэдакцыя ўзялася за брыгадны друк. Выпущан макет брыгадных насяценных газет (у раёне не выдаваліся макеты з таго часу, як «Ударнік калгасаў» трываўся ў Гомелі).

Але адны макет, зразумела не забяспечыць выхату і добрай работы насяценных газет у брыгадах. Рэдакцыя «Ударніка калгасаў» павінна цяпер галоўную сваю ўвагу звярнуць на разгортванне ў раёне брыгаднага калгаснага друку, на падбор рэдактароў брыгадных насяценных газет, на пгмдзавленне адпаведнасці і практычную дапамогу ў іх рабоце.

ВЫВУЧАЕМ ВОПЫТ РАБОТЫ ФАБРИЧНО-ЗАВОДСКАГО ДРУКУ МАСКВЫ І ЛЕНИНГРАДА

Рэдактары фабрычна-заводскіх газет СССР на экскурсіі.

19 рэдактароў фабрычна-заводскіх газет Беларусі з 17 сакавіка па 2 красавіка знаходзіліся ў арганізаванай нашым журналам экскурсіі. Яны пазнаёміліся з работай буйнейшых фабрычна-заводскіх газет Масквы і Ленінграда, пазнаёміліся з гаспадарча-культурнымі дасягненнямі пролетарскіх стаўіц нашай вялікай радзімы.

Думка аб арганізацыі такой экскурсіі ўзнікла неспячкова. Прыгладаючы камплекты фабрычна-заводскіх газет Беларусі мы можам бачыць, якая аднастайныя і шэрыя старонкі некаторых газет, як бедна іх тэматыка і які нізкі іх культурны ўзровень.

Экскурсія ў Маскву і Ленінград павінна была, па нашых меркаваннях, узняць ініцыятыву рэдактароў нашых газет. На вопыце перадавых газет нашай краіны яны павінны былі навучыцца лепш арганізоўваць работу рэдакцый шматтыражак, нізавых газет і рабкораў.

Зараз, калі экскурсія скончана, можна смела сказаць, што мэта экскурсіі дасягнута. 19 рэдактароў шматтыражак беларускіх прадпрыемстваў папоўнілі сваё веды практычным азнаямленнем з работай перадавых фабрычна-заводскіх газет Масквы і Ленінграда. Нашы рэдак-

тары ўбачылі, як упарта працуюць над сабой рэдактары маскоўскіх і ленінградскіх газет, пераканаліся ў тым, што лямбужую, ціканую, баявую газету можна выпускаць толькі пры сістэматычнай рабоце рэдактара над сабой, над падняццём свайго культурнага і палітычнага ўзроўню.

Апрача азнаямлення з работай газет экскурсанты пазнаёміліся з буйнейшымі прадпрыемствамі СССР, як аўтамабільны завод імя Сталіна, «Шарыкападшытнік», «Дынамо» (Масква), завод імя Кірава, «Красный треугольник» (Ленінград).

У Маскве і Ленінградзе экскурсанты наведалі музеі «Нашы дасягненні», «Музей рэвалюцыі», Эрмітаж, Трэцякоўскую галерэю і т. д., пазнаёміліся з дасягненнямі сацыялістычнай культуры, прамысловасці і сельскай гаспадаркі СССР.

Наведванне музеяў, навініных галерэй, маскоўскіх і ленінградскіх тэатраў усуніло культурны ўзровень экскурсантаў, палпырала іх кругавід.

19 рэдактароў фабрычна-заводскіх газет Менска, Гомеля, Віцебска, Магілёва, Габруйска і Барысава ўбагаціліся вопытам работы газет Масквы і Ленінграда. Задача зараз заключаецца ў тым, каб гэты вопыт зрабіць здабыткам усіх фабрычна-заводскіх газет Беларусі.

Гэтым самым мы ўзнімем работу нашага фабрычна-заводскага друку на больш высокую ступень. Зробім нашы газеты цікавымі, прывабнымі, з багатай тэматыкай, зубастымі, глыбока партыйнымі — такімі, якімі з'яўляюцца перадавыя газеты Масквы і Ленінграда.

ЛАБАРАТОРЫЯ РАБКОРАЎСКОЙ ВУЧОБЫ

МАСКВА. Завод «Динамо». Экскурсанты пад кіраўніцтвам намесніка рэдактара заводскай газеты «Мотор» знаёмяцца з работай завода.

Электрапаязды, вагоны метро, матэры — пось прадукцыя завода. У цэхах чыста і ўтульна. Інжынер зборнага цэха тлумачыць экскурсантам працэс стварэньня электралюбда. У цэхах — насценгазеты. Каля кожнай насценгазеты экскурсанта спыняюцца уважліва аглядаюць яе. Цікавыя газеты, добра афармляюцца фото, выразкі.

Паўтары гадзіны аглядалі цэхі буйнейшага завода. Нарэшце, яны засталіся рэдактара газеты «Мотор» т. Міхайлава. З намі доўжыла рэдактар насценгазет людзі. Тав. Міхайлаў знаёміць нас з работай заводскага габінета друку.

Габінет друку на «Динамо» існуе крыху больш года. Памяшкальна габінета не вылікае, але ўсё яго абсталяваньне і работа шмат дапамагае вучобе рабкора, рэдактара насценгазеты.

Пры габінеце друку існуе інстытут журналістыкі. Займаюцца там 25 чалавек. За год вучобы інстытут выпускае нядрэнных газетных работнікаў. Няма ла рабкораў, скончыўшых заводскі інстытут журналістыкі, працуюць у маскоўскіх гарадскіх газетах і рэдакцыях фабрычна-заводскіх газет. Многія застаўся на заводзе і выкарыстоўваюцца ў якасьці рэдактароў буйнейшых цэхавых насценгазет.

Да выкладання ў інстытуце прыдзягнуты лепшыя сілы Масквы. Гадавы тэрмін навучаньня ў інстытуце прымусяў рэдакцыю «Мотора» скараціць лік выкладаемых дысцыплін. Зараз у праграму інстытута ўваходзяць: гісторыя ВКП(б) (па праграме Сьвердлоўскага інстытута), вучэньне Леніна—Сталіна аб друку, работа над газетным матэрыялам, тэматыка і афармленьне газеты, жова і інш. Заняткі праводзяцца раз у два дні па чатыры гадзіны. Слухачы інстытута вызваляюцца ад іншай партыйнай вучобы.

Апрача інстытута журналістыкі пры габінеце друку існуе семінар для рэдактароў насценгазет. Семінарам ахоплена

Адна з магутнейшых у СССР маскоўская радыёстанцыя імя Комінтэрна.

□ □ □

60 чалавек. Займаюцца тры разы ў месяц.

Назіма гэтага кожны рабкор мае магчымасьць вучыцца пры габінеце друку ў спецыяльных гуртках па розных жанрах газетнай работы. Для гэтага створаны групы фельетаністаў, нарысістаў, гурткі па вывучэньню паэзіі, фото, літаратуры і мастацтва.

Габінет друку праводзіць розныя конкурсы. У часе аднаго з конкурсаў на лепшы малюнак рабкорамі завода было прадстаўлена каля 300 работ, нарысаваных алоўкам, вугалем і акварэлю.

У заводскай і цэхавых газетах выкарыстоўваюцца шмат малюнкаў работы заводскіх рабкораў. У габінеце арганізавана выстаўка лепшых і горшых газет, паказваюцца ўдалыя загаловкі, «шапкі», паказваюцца, як трэба афармляць насценгазеты.

Пры габінеце ёсць досыць вялікая бібліятэка, дзе рабкор і работнік нізавой

Радкалегіі можа знайсці літаратуру па любому пытанню газетнай работы. Сістэматычна праводзяцца кансультацыі па пытаннях, як пісаць заметку, як дабіцца рэагавання, як афармляць газету. Габінет друку забяспечвае радкалегіі пазавых газет рознымі ілюстрацыямі.

У апошні час габінет друку праводзіць спецыяльныя дні рабкора. У гэтыя дні збіраюцца рабкеры, наладжваюцца вусныя агляды пазавых газет, выпускаюцца ўзорныя газеты, абмяркоўваюцца планы работы пазавых радкалегіі. У заключэнне ўражэнняга рабкораўскага дня наладжваецца калектыўнае наведванне тэатра, юна, музея і т. д.

Часта габінет збірае рабкораў па пазавых жанрах работы: фотакораў, літаратараў, мастакоў, наладжвае для іх спецыяльныя экскурсіі ў музеі, у тэатры для пашырэння іх крутавіду і вопыта.

Апрача ўсёй гэтай работы габінет друку выконвае спецыяльныя заданні рэдакцыі.

Надаўна «Мотор» заняўся падшэфнай заводу школай. Габінет друку арганіза-

ваў сустрэчу школьнікаў з рабкорамі завода. Школьнікі былі ўцягнуты ў работу габінета. Габінет друку арганізаваў у школе дзяткараўскую работу.

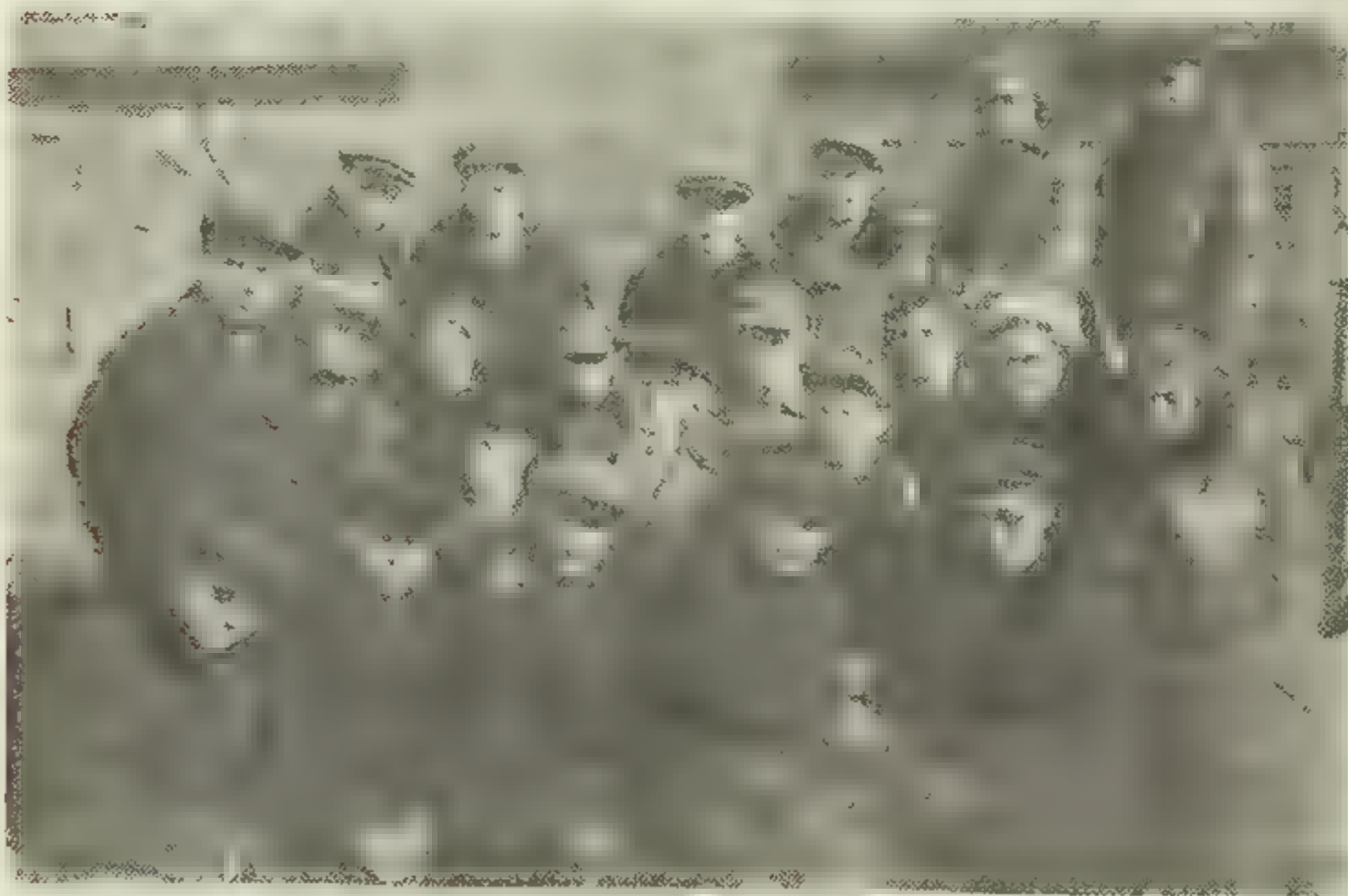
Габінетам друку кіруючы вышчалены работнік. Ён жа з'яўляецца і намеснікам рэдактара газеты. У практычную работу габінета ўцягнуты і рабкораўскія акты.

— Наш габінет друку вельмі дапамагае рабоце газеты. Работа габінета з'яўляецца адной з асноўных работ рэдакцыі. Заяўляе т. Міхайлаў.

— Адуць вы бярэце сродкі для гэтай работы?—пытае рэдактар шматтыражнай магілёўскай шаўковай фабрыкі т. Ізох.

— Габінет друку знаходзіцца на ўтрыманні рэдакцыі, а рэдакцыя атрымлівае сродкі ад заводжніцтва і профсаюза. Мы маем таксама даход ад раснаўсюджвання газеты. Вельмі добра падтрымлівае нас партком.

Цёпла развітаўшыся з работнікамі «Мотора» і рэдактарамі пазавых газет, мы позна ўночы пакінулі завод «Дынамо».

СОЦНАМЕСНІКІ У РЭДАКЦЫІ

Сёння для экскурсантаў надзвычай цікавы дзень. Сёння, як сказаў тав. **Мінкін**—рэдактар газеты завода «Боліпэ-вік», мы выраслі на цэлую галаву.

Мы—на тэрыторыі аўтамабільнага завода імя Сталіна — буйнейшым прадпрыемстве Савецкага Саюза, горадасці першай пяцігодкі. 26 тысяч рабочых працуюць на гэтым гіганце.

Наш маршрут—у рэдакцыю.

Тав. **Корнюлюк**—рэдактар заводскай газеты «Догнаць і перегнаць»—торача сустракае нас. Ён быў панярэджан нічэ ўчора аб гэтай сустрэчы і тых пытаньнях, якія цікавяць нас.

У зале пасяджэнняў парткома ціх. Чутно шуршанне бланкетных лістоў. Экскурсантаў запісваюць расказ т. **Корнюлюка**.

Да нядаўніх дзён рэдакцыя газеты «Догнаць і перегнаць» мела штат у 25 чалавек. Кожны можа зразумець, што штат газеты быў вельмі раздуты. Бывалі часта такія дні, калі рэдактар прыходзіў у рэдакцыю і не мог прыдумаць, чым нагрузіць работнікаў.

Газета на 75 проц. складалася з матэрыялаў работнікаў рэдакцыі. Рабочыя пісьмы выкарыстоўваліся мала. Газета пачала адрывацца ад нас.

Пасля ірамовы тав. **Кагановіча** на пленуме камісіі партыйнага кантролю, дзе ён з асаблівай рэакцыяй падкрэсліў разбухныя штаты заводскіх газет, рэдакцыя газеты «Догнаць і перегнаць» перабудавала сваю работу. Штат рэдакцыі скарачэн да чатырох чалавек, адрача тэхнічных работнікаў. І можна сказаць, што работа значна падешчылася.

Для выразнагай работы рэдакцыя газеты ў кожным цэху мае соцнамесніка. Соцнамеснікі зацверджаны парткомам, і работа іх лічыцца асноўнай партыйнай нагрузкай. Кожны соцнамеснік у сваім цэху ваймаецца пытаннямі работы нізавога друку, арганізацыі матэрыялу на плану рэдакцыі, сочыць за рэагаваннем на змешчаныя матэрыялы ў газеце і на неапублікаваныя пісьмы рабочых, збірае пісьмы рабочых і здае іх у рэдакцыю. На даручэнню рэдакцыі правярае праў-

У кавальскім цэху маскоўскага аўтамабільнага заводу імя Сталіна.

даваць паданых матэрыялаў і т. д.

На сутнасці соцнамеснік выконвае работу быўшага вызваленага работніка рэдакцыі з той розніцай, што соцнамеснік ведае лепш спецыфіку свайго цэха, і гэта дае яму магчымасць ўзямаць на старонках газеты актуальныя пытанні свайго цэха. Такіх соцнамеснікаў на заводзе 20 чалавек. Для іх рэдакцыя правяла трохдзённые курсы, дзе яны знаёмяцца з асновамі масавай работы газеты. Рэдакцыя сцэматычна дапамагае соцнамеснікам у іх практычнай рабоце.

Асноўнымі метадамі кіраўніцтва з'яўляюцца адназдзённые выстаўкі нізавых газет, вусныя агляды газет, нарады рэдактароў па спецыяльных пытаннях работы заводу і т. д.

Асаблівай увагі заслугоўвае вопыт правядзення адназдзённых выставак з жывымі вуснымі аглядамі.

Практычна гэта робіцца так. У галымі габілета друку збіраюцца работнікі рэдакцыі нізавых газет і рабочыя. Да гэтага дня сабраны вышэйшыя газеты. Падрыхтоўка да выстаўкі пачынаецца за два-тры тыдні раней. Кожны работнік рэдакцыі падрыхтоўвае вусны агляд групы газет і ў дэп'я, калі вы-

Будынак маскоўскага Вайнага тэатра, які наведалі экскурсанта.

стаўка адкрываецца, з работамі дэкаляжам праводзяцца нарады, робяцца агляды, выпускаюцца ўзорныя газеты. Работнікі пазавых газет гавораць аб сваіх удачах і няўдахах, і гэты дзень ператвараецца ў дзень абмену вопытам работы. Заключваецца выстаўка калектыўным наведваннем тэатра або кіно.

Аднадзённыя выстаўкі з'яўляюцца для рэдактарам пазавых газет у практычным асяляданні газетнай работы.

Нарады рэдактароў праводзяцца рэдка. На гэтых нарадах у большасці абмяркоўваюцца пытанні заводчаных наладку, напрыклад, аб тэхнафініцанскасці прадукцыі і т. д. Пасля выступлення дырэктара завода або іншых кіруючых работнікаў разгортваюцца жывая гутарка аб практычных задачах газеты ў сувязі з настаўленымі на пазавых пытаннях.

Тут размяркоўваюцца канкрэтныя планы дзеяння, абмяркоўваюцца планы работы і т. д.

Пры рэдакцыі працуе літаратурны гурток, які штомесячна выпускае спецыяльную літаратурную газету. Ёсць гурток сатырыкаў і карыкатурыстаў, якія раз у тры-чатыры месяцы выдаюць сатырычны журнал. Гэты журнал мае вялікі поспех у рабочых.

Працуе і гурток фэаіжэнтаў. Для іх рэдакцыя арганізавала спецыяльныя паходы ў тэатр, кіно, і іншы чыноўніцкі фэаіжэнт у газету. Рэдакцыя таксама чытаюць лекцыі аб мастацкай літаратуры. Для гэтага прызначаюцца прафесары і іншыя спецыялісты.

На старонках газеты «Догнаць і перагнаць» вельмі многа матэрыялу культурнага парадку—аб тэатрах, мастацкай літаратуры, многа карыкатур і зарысак. Гэта, безумоўна, ажыўляе старонкі газеты, робіць іх прывабнымі.

Так наставіла сваю масавую работу рэдакцыя газеты буйнейшага прадпрыемства Масквы, так газета «Догнаць і перагнаць» штодзённа дабіваецца палепшэння сваёй работы.

Пасля гутаркі ў рэдакцыі «Догнаць і перагнаць» мы аглядалі завод. Там гадзіны хадзілі вакол галоўнага канвеера і кожнаму не хапалася выходзіць. Там **Фелер**—рэдактар «Варашылаўца» з гадзінікам у руках правяраў, прасколіў мінут зыходзіць з канвеера новая трузавая машына, 10 мінут—і машына сабрава. За рулём шофер, уключыў мотор і машына пашла.

Усхваляваныя ўсім бачаным, батэрыяны вышлі экскурсанта з завода імя Сталіна.

Я. Зетэркін.

„ДВИГАТЕЛЬ“ У БАРАЦЬБЕ ЗА ЯКАСЦЬ ПРАДУКЦЫІ

Завод «Красный пролетарий» — буйнейшы ў Саюзе завод па варштатна-даўніцтву. Яго прадукцыю можна знайсці на любым прадпрыемстве ранняга вялікага Савецкага Саюза.

На заводзе «Красный пролетарий» выходзіць друкаваная газета «Двигатель».

Ёсць чаму папучыцца ў газеты «Двигатель» і асабліва ў галіне барацьбы за

якасць прадукцыі. Газета па-баявому, агрэсіўна, надзвычай жыва і цікава праводзіць гэту работу.

Надаўна ўдарнікі завода імя Дзержынскага (Масква) унеслі прапанову — прымаць прадукцыю, дэталі, станкі з адзнакай «выдатна», «добра», «здавальняюча». Газета «Двигатель» адразу падхапіла гэту прапанову, арганізавала на сваіх старонках выступленні рабочых,

бригадірау, майстроу і прыёмшчыкаў.

У дэхах ўзмоцнена абмяркоўвалі пытанне, як лепш арганізаваць гэту новую справу, распрацоўвалі ўмовы прыёмкі прадукцыі, стымулявання лепшых ударнікаў, якія здаюць прадукцыю на «выдатна» і «добра».

Аднымі з першых распрацавалі гэтыя ўмовы інструментальшчыкі. Былі падрабязна прапрацаваны ўмовы ацэнкі зробленай работы.

Так, напрыклад, для таго, каб атрымаць ацэнку «выдатна», дэталі або інструмент павінен быць зроблены строга па чарцяжам і ў допусках, прыгожа, чыста, беззаганна з знадворнага выгляду, не мець ніякіх драмін і забоін.

Для параўнання якасці задуманай аддзелкі былі згатоўлены спецыяльныя эталоны (ўзоры). Падрабязна распрацаваны і ўмовы стымулявання лепшых ударнікаў. Работы, якія здае на працягу месяца звыш 50 проц. прадукцыі на «выдатна» і астатнія на «добра», атрымлівае першую прэмію. Работы, якія здае 40 проц. прадукцыі на «выдатна», а астатнія на «добра», атрымлівае другую прэмію і т. д.

Газета паказала гэты вопыт на сваіх старонках, заклікаючы астатніх рабочых раўняцца на інструментальшчыках.

Зараз на ініцыятыве газеты на заводзе рытуецца «Заводская канферэнцыя па якасці». Газета згодна высунуць рад д'кавейных форм і метадаў падрыхтоўкі да канферэнцыі.

Вось адна з такіх форм.

«Чый станок лепшы» пад такім аплэгам газета праводзіць зараз цікавае мерапрыемства. На ініцыятыве газеты падтрыманай у раўніцтве завода, адні станок, ужо гатовы да адпраўкі спажыву, разбіраецца з тым, каб выявіць дэфекты і падаробкі. Газета шырока паказвае на сваіх старонках рэзультат разбору.

«Нават павярхоўны агляд гаворыць аб тым, што якасць нашых станкоў яшчэ дрэннае. Станок № 4552 (ДИП-20) брудны. Валікі і ручкі не ачышчаны ад фарбы. Патрон не ачышчаны ад гразі і чыгуннай стружкі...»

Ключы для рэгулявання і зажиму колец шпіндэля не падыходзяць і патрабуюць дадатковай апрацоўкі. Забі-

Экскурсанты наведалі першы і адзіны ў СССР маскоўскі планетарый.

□ □ □ □ □ □ □ □

ты шпаклёўнай адтуліны для змазкі станка».

Усёго ў станку «ДИП-20» выкрыта звыш 70 дэфектаў і падаробак. Але на наказе рэзультатаў разбору станкоў гасета не спыняецца. Якая брыгада збірае варыянт? Хто камкрэтна вінаваты ў дрэннай рабоце? Гасета паслядоўна праводзіць барацьбу за ліквідаванне выяўленых недахопаў.

У газеце сістэматычна змяшчаецца зварз аддзел «Хроніка падрыхтоўкі да канферэнцыі па якасці». У гэтых аддзелах газета абавязальна камштоўны вопыт на падрыхтоўцы да канферэнцыі.

Збор рабочых прапалоў па паліпшэнню якасці прадукцыі, сустрэчы рабочых асобных участкаў і брыгад зборачыма пэхаў з механічнымі, разбор у выбарачным парадку станкоў для праверкі іх якасці і рад іншых камштоўнейшых мерапрыемстваў пакладзены ў аснову падрыхтоўкі да канферэнцыі па якасці.

Што яшчэ робіць жывой і апэратывнай барацьбу газеты за якасць — гэта добрая падача матэрыялаў, учасца афармленне газеты.

Жывыя вострыя загалоўкі, як «Навозную кучу разрываю, петух нашёл... прекрасную деталь», «Стружка вьется... растут отходы» і інш., жывая, граматная мова заметак прыцягваюць чытача да старонак газеты.

І гэтыя жывыя загалоўкі, жывая мова газеты ўяўляецца рэзультатам таго,

Тав. Кайданаў многа працуе над літаратурай. Яго блок-нот смясаны рознымі вытрымкамі з мастацкай літаратуры: Салтыкова-Шчэдрына, Крылова, Безмяскага, Зышчанска і інш. І гэтыя вытрымкі часта выкарыстоўваюцца для загадоўкаў, «шапак», эпіграфаў. Гэта безумоўна ўзбагачае і ажыўляе старонкі газеты.

вісці друку викурсія на завод «Красный пролетарий», ознайомленне з роботою газети «Двигатель» дало нам, редакторам шматтыражак фабрики і заводу вельмі многа карыслага. Мы ўбачылі, як трэба працаваць, каб ператварыць і нашы шматтыражкі ў сапраўдных баявых арганізатараў рабочых на выкананне пастаўленых партыяй задач, асабліва ў галіне паліпшэння якасці прадукцыі сацыялістычнай прамысловасці.

редактор шматтыражкі «Варашылавец».

Виключною цікавасць прадстаўляе габішет друку маскоўскага электрамеханічнага завода «Дінамо» імя Кірава. У ім скампаніравана ўся масавая рабкор-аўская работа і вучоба. Выстаўкі газет, розныя турткі — усё, што ёсць у габінеце, шмат дапамагае ў рабоце рабкораў. Тут арганізавана выпрыла лепшых і горшых насценгазет. На спецыяльным стала пад пільом знаходзяцца надрукаваныя памяткі аб тым, як трэба пісаць заметку, як афармляць газету, некалькі вытрымак з Леніна і Сталіна аб друку. На некаторых вітальных зменшаны агляды па асобных пытаннях, як мова, дзейнасць і аператыўнасць, масавасць розных насценгазет. Носковы рабкор мае магчымасць некалькі разоў чытаць у табінеце газеты, журналы.

на, на конкретных страницах разоб-
раць становячы бакі і педэканы кожнай
газеты.

Злѣты записывающа работы разных секций: на море, афарыгению, тѣматы-цы і инш. пытаных.

Такі кабінети друку існують на різних інших заводах і фабриках Москви і Ленінграда: на заводі «Шарикантмашінік» імя Кавалюча, аутотрактор імя Сталіна і інші.

Габінет друку сапраўды з'яўлення
 лямпак выхавання новай эраіі рабко-
 рат, узяцця газетных і агульных во-
 лат і культурнага ўзроўню кожнага ра-
 ботніка пазавой насценгазеты.

Цікавы вопыт работы кабінета Друку, перададзены нам рэдактарам газеты «Матор» тал. Міхайлавым, многаму нас навучыў.

І зараз ми ставім перед собою задачу
забідня організації габінета друку на
принципу габінета заводу «Діацол».

ШЛЕЙФМАН («Палеская праўда»).

АСАЁНАК (завод імя Кірава, Менск).

ЯХНОВІЧ (фабрыка «Праца» Гомель).

Б. ШПІТАЛЬНИК

ДЗЕСЯЦЬ ДЗЁН НА ВУЧОБЕ

Цяга рабселькораў да вучобы надвычай вядкая. Кожны рабселькор імкнецца павысіць свой культурны ўзровень, пашырыць свае веды.

Рэдактар насяценгазеты калгаснай брыгады адчувае, што без павышэння свайх ведаў, без павышэння ведаў усёй рэдакцый газета не зможа задавальняць усё ўзрастаючыя запатрабаванні чытача. Сёнешні калгаснік—культурна ўзрослы чытач. Ён прад'яўляе да сваёй насяценнай газеты высокія патрабаванні.

Вось чаму так твора ўдзімалася пытанне аб вучобе рабселькораў і работнікаў нізавых газет у выступленнях дэлегатаў III ўсебеларускага з'езда рабселькораў. Гэта знайшло свой адбітак і ў аснове з'езда рабселькораў да ўсіх рабселькораў БССР.

«Рабселькор павінен павышаць і сваю агульную грамадзянскую, — гаворыцца ў аснове з'езда. — У гэтай справе нам акажа вялікую дапамогу «Крестьянская газета» арганізацыйна запячатка пачутання рэдактароў брыгадных і калгасных газет. Задача кожнага рабселькора быць ударнікам вучобы.

«Вучыцца, вучыцца і вучыцца—базавая задача кожнага рабселькора» (дэлегаты III ўсебеларускага з'езда рабселькораў).

Абавязак кожнай рэдакцыі раённай газеты — арганізаваць вучобу рабселькораў, арганізаваць семінары, кароткатэрміновыя курсы для рэдактароў брыгадных і калгасных газет.

Камуністычны інстытут журналістыкі імя Кірава сумесна з сельгасгаспадарчым аддзелам Мінгаркома КІК(б)Б арганізавалі ў канцы сакавіка дзесяцідзёныя курсы рэдактароў і членаў рэдакцый калгасных насяценгазет. Курсы пачыліся ў створаных належных умовах (інтэрнат, харчаванне) для нармальнай вучобы.

На курсах навучалася 15 чалавек. Сярод курсантаў было 9 комсамольцаў,

Нізавы брыгадны друк калгасаў Менскага раёна.

застатнія беспартыйныя. Рэдакцыяў насяценгазет было 7, членаў рэдакцый — 4, астатнія 4 курсанты — селькоры, якія непасрэдна яшчэ не працавалі ў рэдакцыях насяценгазет. Увесь склад курсантаў — моладзь ва ўзросце ад 1906 да 1918 г. нараджэння.

У аснову работы курсаў была накіравана праграма, распрацаваная ўсесаюзным КІК(б)ам імя «Правды».

З курсантамі распрацаваны наступныя тэмы: 1) як арганізаваць работу брыгаднай насяценгазеты; 2) як працаваць з селькорамі; 3) выпуск нумара насяценгазеты; 4) як пісаць і правіць замяткі; 5) аператыўныя формы газетнага матэрыялу ў брыгаднай газеце; 6) афармленне насяценгазеты і 7) як вучаць працаваць у бальніцкім друку Ленін і Сталін. Курсы пачалі сваю работу з гутаркі старшыні Мяскага РВК і курсантамі аб задачах нізавога друку ў вясняной насяценнай кампаніі.

Кожная тэма праводзілася ў форме разгорнутай гутаркі. Кожны слухач уцягваўся ў актыўнае абмеркаванне пытанняў тэмы. Гэта дало матэрыял шырока паставіць на курсах абмен вопытам работы рэдактароў і членаў рэдакцый насяценгазет, выявіць недахопы насяценных насяценгазет і паказаць лепшы вопыт работы.

Амаль па кожнай тэме курсантам да-

валіся практычныя заданні, якія выконваліся (у пераважнай сваёй частцы) у прысутнасці выкладчыкаў. Кожная практычная работа курсантаў абмяркоўвалася ў групе і тут-жа выпраўляліся недахопы.

З курсантамі былі выпрацаваны месчныя планы работы рэдакцый (іхходзячы з канкрэтных умоў кожнага калгаса, брыгады ў наасобку). Курсанты пісалі і правілі заметкі, афармлялі наценгазеты.

Курсам — кароткатэрміновым, але яны пмат далі пачынаючым работнікам новага друку для іх далейнай практычнай работы. Курсанты захапляліся дубай, з вялікай ахвотай яны па некалькі раз перапісвалі заметкі (пасля іх разбору), перабудоввалі планы.

У гутарцы, праведзенай пасля сканчэння курса, з загадчыкам культуры Меньгаркома КН(б)Б т. Літвінам і загадчыкам селькагаспадарчага аддзела гав. Варончанка курсанты ахарактарызавалі работу курсаў.

Рэдактар брыгаднай газеты калгаса

Імя (і імя) калгаса «1 мая»
Пашчынскі запіс:

«Курсам мне далі пмат. Я і раней пісаў заметкі і выпускаў газету, але гэта і заметкі былі неканкрэтнымі, у іх адсутнічалі канкрэтыя прыклады і арганізаваныя людзей. А зараз я ведаю, як добра афармляць газету, як арганізаваць работу з селькорам».

Тав. Гвардзіян з калгаса «1 мая» (Кіргіцкі сельсовет) і тав. Пашын з сельсавета «1 мая» (Астрашыцка-Гарадзецкі сельсовет) да курсаў не выпускалі іх, іх толькі зараз вылучаюць у рэдакцыю. У сваіх выступленнях яны запісвалі за час вучобы на курсах яны сёбе надрыхталі для актыўнай работы ў сваіх друку.

Невялічкі вопыт, накоплены ў часе правядзення гэтых курсаў, гаворыць за тое, што неабходна будзе арганізаваць і ад такіх курсаў, каб ахапіць імі значна большую колькасць людзей. Такія-ж курсы трэба будзе арганізаваць на месцах пры рэдакцыях сельскіх газет.

Заняткі семінара зрываюцца

(пісьмо ў рэдакцыю)

Менгарком КН(б)Б прымацаваў мяне да электрастанцыі для кіраўніцтва семінарам рэдактароў цэхавых і брыгадных газет.

Гэта было яшчэ ў пачатку лютага. Я прышоў на электрастанцыю, пагутарыў з сакратаром парткома і рэдактарам пематтыражкі. Дагаварыліся да 11 усебеларускага з'езда рабселькораў правесці не менш двух заняткаў.

Але... з таго часу рэдактар пематтыражкі т. Саннікаў ўсё ніяк не можа сабраць і зварыць семінара: ніхто не прыходзіць. Заняткі зрываюцца.

Саннікаў не ведае, што рабіць і толькі разводзіць рукамі: «Не вінават жа я, што людзі не з'яўляюцца».

У сакавіку на т. Саннікава параміла «н. т. х. н.». Ён параніў «зацікавіць» рабселаў — правесці семінар за гашкай чаю, а потым пайсці ў кіно.

Але і гэты «план» рухнуў. Саннікаў не атрымаў грашай... і семінар і па гэты раз не адбыўся.

Гарком партыі навінен зацікавіцца гэтай справай.

На электрастанцыі няма рабселаў рэдактароў цэхавых і брыгадных газет. Партыйны камітэт электрастанцыі, рэдактар пематтыражкі абавязаны дабачыць вучобу рабселаў, работу семінара рэдактароў сельскіх газет.

І. ВУЛ.

АБ РАБОЦЕ З ПІСЬМАМІ ПРАЦОЎНЫХ І РАБСЕЛЬКОРАМІ

□   □   □

Калі-б рэдактар зазірнуў у архіў

У снежні мінулага года рэдакцыя газеты «Рабочий» атрымала заветку аб агідацыях у Горацкім сельскагаспадарчым інстытуце.

«Ужо снежань,—пішацца ў заветцы,—а ў інтэрнаце Горацкага сельскагаспадарчага інстытута яшчэ не топлена. Рыхтавацца да лекцый немагчыма. У пакоях з'яўляецца сырсыць і ападае штукатурна. Дырэктар інстытута Барысеевіч і прафком на турбуюцца аб інтэрнатах, а камандант т. Гаймонава толькі разводзяць рукамі.

ЖУРАЎЛЕУ,
КІСЕНІН».

Шкоўль гэта заветка, на віне рэдакцыі «Рабочего», два з паловай месяца вышчараваў не на прызначэнню, у рабочае Горацкага сельскагаспадарчага інстытута па сігналах «Звязды» былі накіраваны неданучальныя агідацыі, кіравніцтва інстытута было знята з работ, заменена новым. Недахоны, аб якіх пісалі студэнты ў газету «Рабочий», былі даданы.

Уся гэта справа адбывалася ў студзені, і аб ёй пачалі ўжо забываць, як раптам у канцы лютага Наркамзём БССР атрымаў ад рэдакцыі газеты «Рабочий» памылівую вышэй заветку за снежань 1934 года з патрабаваннем неадкладна рэагаваць на яе.

Наркамзём правільна «рэагаваў» на заветку, адаслаўшы яе ў аддзел культуры і прапаганды ЦК КП(б)Б, як узор бяздушных, бюракратычных адносін «Рабочего» да пісьм працоўных.

Ці з'яўляецца гэта адзіным, выключным фактам у практыцы работы рэдакцыі «Рабочего»? На жаль, не. Такія факты не адзіныя. У «Рабочем» пануюць неданучальныя, антыпартыйныя адносіны да пісьм працоўных і рабселькорскіх сігналаў, сотні пісьм працоўных здаюцца ў архіў не толькі без адпавед-

нага рэагавання на іх, але і без адказу чытарам.

Прывядзем прыклады. 26 лютага рэдакцыя атрымала пісьмо такога зместу.

«У РЕДАКЦИЮ ГАЗЕТЫ «РАБОЧИЙ».

Кліентура т. Менска прооіць спыніць агідныя адносіны да кліентуры пры здачы выручак. Для таго, каб здаць грошы, неабходна пастаяць у чарзе не менш 2—3 гадзін».

Пісьмо падпісваюць Карповіч (Беларучі андаль), Жыткоўская (Менгартон), Файн, Скалава і яшчэ 20 чалавек.

Трэба быць бяздушным бюракратам, каб на такім пісьме напісаць: «Архіў, не з'яўляецца, аб чым ідзе гутарка», як гэта арабіла работніца рэдакцыі т. Пашучэнка. Варта было-б толькі зняць тэлефонную трубку і пазваніць у Беларучі андаль т. Карповічу, або ў Менгартон т. Жыткоўскай, каб пазначыць, у чым справа, і прыняць неабходныя меры.

Кур'ер т. Бейненсон у сваім пісьме ў рэдакцыю «Рабочий» скардзіўся, што пошта еістэматычна не дастаўляе яму вышчараныя газеты, што ён, затраціўшы грошы на вышску, вымушан купляць газеты ў ларках. Зноў той-жа рукой пішамца рэзалюцыя: «Не канкрэтна, у архіў».

А чаго варта такае «мудрае» рэзалюцыя на пісьме аднаго рабочага:

«Гатаму рабкору верыць нельга, бо ён на гэтым заводзе працуе ўсяго 7 дзён.

• МЯДЗВЕДЗЕВА».

Так і хочацца сказаць вядомымі словамі, якія да рэчы вельмі да спадобы рэдактару «Рабочего» т. Хейфецу: «Памры Дзяніс, лепш не напішаць».

Рэдакцыя атрымала карэспандэнцыю, у якой указваецца, што каля 20 імяў Молатава. Ляжэвіцкага сельсавета, Петрыкоўскага раёна, у барацьбе за рэалізацыю ўказання правадыра партыі т. Сталіна дабіўся арганізацыйна-гаспадарчага ўмацавання. У рэзультате, калі

калгаснікі ў 1933 г. - па прападзень атрымлівалі зернавых 1,9 кгр., бульбы 6,41 кгр., дык у 1934 г. яны атрымалі: зернавых—4,68 кгр., бульбы—17,40 кгр. і т. д.

Прыводзяцца канкрэтныя калгаснікі, колькі яны атрымалі на працадзень, паказваюцца поўная гатоўнасць калгаса да саўбы. І на гэтай карэспандэнцыі—рэзалюцыя: «У архіў. Факты—нічога выключнага. А. Турацкі». Няўжо «Рабочему» патрэбна толькі выключнае, сепса-навінае!

Мы ўзялі з архіва некалькі пісем з рэзалюцыямі. А колькі іх ляжыць у архіве без усякіх рэзалюцый, ці з такімі надпісамі: «Архіў, без пісьма». У гэтым надпісе праўдзена столькі «жлонатаў» аб тым, каб хто-небудзь выпадкова не падумаў напісаць аўтару адказ аб лёсе яго доніса.

Так рэдакцыяй газеты «Рабочий» грэбяцца сотні пісем працоўных.

Грэбяцца яны і друцім метадам. Часта пісьмы апрацоўваюцца здаюцца ў набор, ляжыць пяціднюшкамі ў друкарні, а потым.. ідуць у разбор з няменным надпісам «архіў», без усякага рэагавання і адказу аўтарам.

Вось селікор піша, што ў Чэрвеньскім раёне

«не ўдзяляюць патрэбнай увагі падбору кіруючых надраў. У праўленне калгаса імя Будзёнага прапозлі былыя цвёрдазаданнікі Лугаўскі і Капанец. Яны дзэарганізуюць работу калгаса».

У заметцы прыводзяцца факты агітнага кіраўніцтва і другімі калгасамі раёна. Заметка набіраецца, ляжыць доўгі час у друкарні, каб атрымаць надпіс «разбор, архіў».

Рабікор газеты «Рабочий» С. Гардон піша аб тым, што

«Дырэкцыя завода «Ударник» (Менск) ігнаруе загад Наркоммясцпрома аб прэміраванні за эканомію мяса. Брыгада качагараў на чале з т. Сташкевічам эканоміць у месяц да 20—25 тон мяса, але на 1 снежня мінулага года прэміяльных за гэта не атрымала. Неаднаразова заяўлялі аб гэтым тэхдырэктару т. Ваўчку, механіку Фрэнкелю, але ніхто не звяртае увагі на гэтыя заявы».

Праляжаўшы набраным доўгі час, гэта пісьмо атрымлівае рэзалюцыю на-

меніна рэдактара тав. Фішбейна: «разбор».

Нават і тыя пісьмы, для праверкі якіх рэдакцыя пасылае сваіх работнікаў (што робіцца вельмі рэдка), таксама нападаюць у архіў. Прыводзім адно з іх цалкам:

«ЧУЖАК ПАД МАСКАЙ СПЕЦА» (ПІСЬМО РАБОЧАГА)

Рабочы зараз хоча, каб у яго пакоях была чыстата, утульнасць, каб яны былі прыбраны кветкамі. Але як трэст зялёнага будаўніцтва (Менск) клапаціцца аб забеспячэнні працоўных кветкамі?

З восені трэст меў 4.000 штук лля-кояў. На зіму яны былі пастаўлены ў непрыстасаваныя парнікі, дзе тэмпература даходзіла да 5 градусаў ніжэй нуля. Большая частка кветак загінула.

У трэсце працуе садавод-лішэнец Гольш. Ён раз'язджае па камандзіроўках і спекулюе кветкамі трэста. Гэты класавы вораг, які прымаістраваўся ў трэсце, не сустракае належнага адпору.

Другі садавод, вн-жа парторг трэста Бялян да работы адносіцца безадказна, бо яго віне было замарожана шмат кветак».

Гэта пісьмо было пабрана. Пад ім да-на прыпіска:

«АД РЕДАКЦИИ. Усе факты, аб якіх піша рабкор, пры праверцы на месцы поўнасцю пацвердзіліся. Дырэктар трэста Пучдавец ведаў, што ў мінулым Гольш быў уласнікам буйнага кветнавага заагара ў Менску і быў пазбаўлен выбарчых правоў. Працуючы ў трэсце, Гольш знаходзіўся ў камандзіроўках удвая і ўтрая больш, чым было патрэбна, атрымліваў за гэта камандзіровачныя. Ён сабатаваў работу і нядаўна збег з трэсту, пакінуўшы кветкавую гаспадарку ў запущаным стане».

Усё гэта гаворыць аб тым, што кіраўнікі трэста страцілі класавую пільнасць, далі магчымасць чужаку працягваць шкодніцкую справу на іх вачах. Верна і тое, што некалькі тысяч кветак з-за безгаспадарчасці кіраўніцтва памарзлі і прышпі ў нягоднасць.

Горсавет павінен нааесці парадок у трэсце».

Гэтае пісьмо напатаў «халпы» лёс.

Яно было разабрана і пасля таго, як пралажказа ў рэдакцыі 16 дзён, паслана для расследвання ў горсовет. Пасля расследвання пісьма рэдакцыяй яго пачне знаць расследаваць горсовет!

Аналагічных фактаў вельмі многа. Усіх іх на старонках журфала перапічыць нельга.

І так сотні пісем, прысланых ў рэдакцыю «Рабочего», засталіся без рэагавання і без адказаў аўтарам, што зроблена з іх пісьмамі

Але часта не лічым тым аўтарам, якім пасылаецца адказ. Вось карэспандэнцыя селькора з Глускага раёна **т. Бецера**, які сімвалізаваў аб масавым утоўванні пры пераходзе жыцця на ваіну. Так Бецера піша, што старшыня сельсавета «Шлях сацыялізма», Калгасна-скага сельсовета, кандыдат партыі **т. Лугін А.** утайў парасё і ягнё, намеснік дырэктара леспрагаса **Зданоўскі** — свіню, фелічар глускай больницы **Забрыцкі** — свіню і дэжу і т. д. Гэта карэспандэнцыя пасылаецца ў архіў, а аўтару лісташчыцы друкуюцца адказ, што яе не маглі екарыстаць, бо не было месца. Справа не толькі ў тым, што трэба было паслаць гэту заметку на рэагаванне, а яе накіраваці ў архіў. Нао зараз цудоўнае тое, што пават і гэты адказ не пашаў аўтару, бо на ім была напісана рэзалюцыя: «Няма адраса». Між тым над карэспандэнцыяй **т. Бецера** чытаем прыпіску:

«Тав. Дзерах!

Пры гэтым пасылаю вам матэрыял аб становішчы кантрольнай праверкі жывёлы па Глускаму раёну ў **АДНАЗ НА ВАША ПІСЬМО** (надрукавана на ім. «В. Д.»)

Значыцца, адрас быў, але бярэжыраты з «Рабочего» не патурбаваліся яго пашукаць.

Аўтарам заметак «На стацыі ўстаагідна растлумачваюць раішэнні пленума» — **т. Луцго**, «Талтагане па месцы» — **т. Смірнову** і многім іншым таксама не лічэлі ад таго, што іх заметкі пашлі ў архіў, а яны атрымалі адказ, што для іх пісем у газеце не знайшлося месца.

Мы ўжо не спыняемся на такіх фак-

тах, як дронны ўлік пісем, адсутнасць работы сярод рабселькораў, якіх налічваецца ў газеце ўсяго 284 і да якіх адносяцца выключна са спажывецкімі патрабаваннямі. Але і прыведзеныя факты даволі ярка характарызуюць бюракрытычныя, бяздушныя, безадказныя адносіны работнікаў рэдакцыі «Рабочего» да пісьмаў працоўных і рабселькораў, гнараванне пастаюў партыі па гэтаму пытанню.

Нельга абыйсці моўчкі і такое пытанне, як напачаткі выплата гонарару. У пагоні за гонарарам, карыстаючыся адсутнасцю кантролю з боку рэдакцыі, работнікі рэдакцыі вышываюць рабселькораўскія заметкі. З той нямяччай колькасці рабселькораўскіх заметак і пісем працоўных, якія паступаюць у газету, друкуюцца толькі каля 25 проц. Яшчэ горш тое, што работнікі рэдакцыі дайшлі нават да таго, што прысвойваюць гонарар рабселькораў. У нумары ад 7 студзеня змяшчана пазаса аб вольным гандлі хачбам. Тут змяшчаны карэспандэнцыі жонкі рабочага фабрыкі «Октябрь» **Кітайчы** **Фані**, брацераў: **Курмініча**, **Левіна**, працаўніцыцы **т. Шулькінай** і т. д. Іх гонарар атрымліваюць работнікі рэдакцыі **Мядзведзева**, **Кукуй**. За артыкул **т. Клімковіча** «Заўладанне мастацкай літаратурай» атрымлівае гонарар работнік рэдакцыі **т. Турэцкі**.

У нумары ад 9 лютага змяшчаюцца карэспандэнцыі селянкі калгаса «Комінтэрн», **Матілеўскага** раёна: «Што я рэкаму т. Стаціну», каласніка калгаса «Полетарскія комуні», **Кандоковіч** калгаса раёна **т. Туманкова**: «К саббе гавом», старшыні калгаса імя Чарынага **т. Пішчэні**: «Выконваем указанне пра-вадыра» і інш. Гонарар атрымліваюць работнікі рэдакцыі **т. Дзерах** і **Кукуй**.

Такім-жа шляхам атрымлівалі рабселькораўскі гонарар і друпія работнікі рэдакцыі.

Пасля ўсяго гэтага не вышывае, што рэдакцыя масавай газеты «Рабочий» атрымлівае ў дзень у сярэднім усяго 25—27 карэспандэнцыяў, у якіх ўваходзяць і карэспандэнцыі сваіх ра-

ботнікаў (уласных карэспандэнтаў, камалдзіраваных работнікаў).

Калі аб усіх гэтых агудных было заяўлена адказнаму рэдактару «Рабочего» т. Хейфецу, ён кігчырычна заміў.

— Ніколі не паверу, каб у мяне без вынікаў гінулі сотні пісем. Ганарар так сама правільна выплачваецца, бо аб гэтым я даваў загад яшчэ ў студзені.

Прышлося паказаць яму кучу пярэварыстаных пісем, каб ён пераканаўся, што работа з пісьмамі ў рэдакцыі працягваецца зусім дрэнна.

Прышлося выцягнуць з архіва рэзюмэ гаварару, каб упэўніць т. Хейфеца ў тым, што ў «Рабочем» няправільна выплачваецца ганарар.

Усе гэта сведчыць аб тым, што кіраванне рэдакцыі часта не ведае, што робіцца ў аддзеле пісем, не заглядае ў архіў. А пра гэта рэбіць. Калі-б т. Хейфец больш цікавіўся работай аднаго з асноўных аддзелаў газеты—аддзела пісем, тады-б не было такіх агульных, якія выяўлены ў «Рабочем».

М. САКАЛОУСКІ, ШОК,
СТРЭЛЬЧАНКА.

Пра селькораў „КАЛЕКТЫВІСТ“ ЗАБЫЎ

Калгасы Чабатовіцкага, Ворхаўскага, Бярэнаўскага і Смыжкоўскага сельсаветаў пачалі веснавую сяўбу. Набліжаецца масавая сяўба яравых на ўсім Уваравіцкаму раёне.

У паспяховым разгортванні сяўбы ведаюць вялікую ролю павялічаныя націсканні на друк і селькоры. Уваравіцкая раённая газета ярава гэтага і не сцігла. Рэдакцыя «Калектывіста» не можа лічыцца селькораў і нізавым калгасам друку на барацьбу за высокі ўраджай, не ўзброіла рабселькораў спецыяльнымі ведамі агратэхнікі. Адсутнасць работы ў рэдакцыях нізавых газет прывяла да таго, што ў радзе калгасаў, як «Ударнік 5-годкі», імя Варашылава, паспешна пераключылі свой выхад. Не адчуваюцца і штодзённага партыйнага кіраўніцтва работай селькораў і паспешнага пераключэння.

Нельга не адзначыць безадказнага адносіны рэдакцыі раёнай газеты да разгортвання завочнай вучобы селькораў і рэдактароў калгасных паспешнага пераключэння. Рэдакцыя «Калектывіста» атрымлівае з рэдакцыі «Крестьянской газеты» ўсе неабходныя матэрыялы і падручнікі на завочнай вучобе, але гэтыя матэрыялы застаюцца ляжаць у сталах рэдакцыі. Большасць левых рэдактароў калгасных газет ніяк не ведаюць аб існаванні завочнай вучобы.

Нельга праігнаваць і тым, што нідзе ні на адной нарадзе селькораў не абмеркаваны рашэнні III усебеларускага з'езда рабселькораў.

Нізавы друк і рабселькоры—важнейшыя фактары ў паспяховым разгортванні сяўбы. На жаль, яны выпадзілі з увагі рэдакцыі «Калектывіста».

А. КАЗІМІРАЎ.

Работнік газеты «Калектывіст».

АД РЕДАКЦИИ: Факты, паведаныя тав. А. КАЗІМІРАВАМ, аб становішчы работы з нізавым друкам і рабселькорами на уваравіцкай газеце заслугоўваюць неадкладнага разгляду ўваравіцкага РК КП(б)Б. Перш за ўсё за адсутнасць работы з нізавым друкам і рабселькорами адназначна кіраўніцтва рэдакцыі — рэдактар газеты т. БУЛКО.

Але нельга не сказаць аб адказнасці і астатніх работнікаў газеты, у прыватнасці т. Казімірава. У даным выпадку тав. Казіміраў узяў на сябе ролю пачатковага наглядальніка агульнай работы сваёй рэдакцыі з рабселькорами. Тав. А. Казіміраў—комуніст, загадчы сельскагаспадарчага аддзела газеты. І таму мы ў праве патрабаваць ад тав. Казімірава не толькі крытыкі недахопаў у рабоце газеты, а большэўскай работы па ліквідацыі гэтых недахопаў.

ШТОДЗЕННЫЯ КЛОПАТЫ АБ КАНІ

У адзін з пагодных дзён, калі гаспадары сонца растапілі апошнія дымкі снегу, рэдактар каласнай насценгазеты Іван Лапаценка з грудай селькораў абыходзіў каласныя канюшні. Дзень быў пераборам і да селькораскай брыгады прышлі многа каласніцаў. Так і хадзілі ад канюшні да канюшні, правіралі, як даглядаюцца коні, як кормяцца, кошыцца, чысцяцца.

Асабліва звярнулі ўвагу на догляд жаробных кабыл. Аказалася, што жаробных кабыл кожны зусім не вылучаў і нясага асабліва догляду іх не было.

Але селькоры і пачалі. Праз некалькі дзён пасля рэйду каласнікі чыталі ў чарговым нумары насценгазеты артыкул аб доглядзе жаробных кабыл. Гэта быў талковны і канкрэтны артыкул. У ім не толькі выкрываліся тым кеджам, якія селькоры выявілі ў час рэйду, але і даваліся канкрэтныя прапановы. Селькоры, папрываілі, прапанавалі аб'яднаць тых жаробных кабыл з астатнімі на канюшнях, не пуская кабыл на ваданой разам з усім табуном, почуваўшыся на канюшнях і асабліва гаварыць за кабыламі, якія на жаробіні.

Спецыяльнае пасаджэнне праўлення каласна было прысвечана абмеркаванню пытання аб доглядзе жаробных матак. Усе прапановы селькораў былі прыняты для неадкладнага правядзення ў жыццё. Зрабілі закрытыя станкі, ўсталявалі на канюшнях пачынае дзяжурствы, усталювалі рэжым кармлення і ваданню.

Гэта быў пачатак справы. Новы падыход да догляду жаробных кабыл трэба было замацаваць, прывучыць да яго конюхаў і вачных вартушнікоў на канюшнях.

Апошнімі тав. Лапаценка разам з аграном т. Чычкі і актыўным селькорам т. Краўцовым зрабілі пачыную праверку канюшняў. Калас імя Лепіна адзіна з буйнейшых у раёне. Коні, нягледзячы на вышук брыгады стаяць у васьмі канюшнях. На чарговы правіралі пачыную варту ў кожнай канюшні. У выніку выявілі, што вартушнік Каласік Лапаценка

ў канюшні сціў. А пад яго наглядом былі кабылы, якія павінны былі з дна па дзень ажарабіцца.

Праўленне каласа назаўтра ж пачало выдзяляць з работы, а праз насценгазету ўвесь калас даведаўся пра ўчынак Каласіка Лапаценка. Пасля гэтага і нападку селькоры яшчэ некалькі раз правіралі праверку таго, як даглядаюцца жаробныя кабылы, як сочаць за імі ў канюшні перад жарабеннем. Пра канюшні былі даданы гаварыць яшчэ раз, каб пачаць дагляд жаробных кабыл пачаць, што ажарабілася толькі адна, але ўстаноўлен факт, што даглядаюць жаробных кабыл ціпер у каласе імя Лепіна як маласкыць.

Наогул пытаннем догляду коней, падрыхтоўцы коней да службы насценгазеты аднае выключна вылікую ўвагу, добра разумеючы, што конь у правядзенні службы адмысловае рашаючую ролю. У кожным нумары насценгазеты тры-чатыры заметкі аб конях. Заметкі вострыя, канкрэтныя, часта з малюнкамі, яны б'юць па выпадках дрэннага абыходжання і догляду коней як на канюшнях, так і на рабоце.

Каласнік Куркай Іван вазіў дровы на аласным кані. Вазы наклаў цяжкія, а не дагледзеў, як зляжыць падаздэлак, і спіраўны хамут. І абмуляў каня.

Учынак Куркай не прайшоў бесследна. Газета моцна раскрытыкавала Куркай, патрабаваўшы ад праўлення неадкладнага рэагавання. Праўленне забараніла Куркаю працаваць на конях.

А то быў такі выпадак. Вазілі гной. Каласнік Кірыла Козыр наклаў запар та вялікі воз, маза таго, яшчэ і сам узабраўся на воз. Не доўга так каля падарваць і абмуляць. І гэты выпадак не абмінулі селькоры. Напісалі пра Кірылу Козыра заметку, ды яшчэ як размахвавалі яго ў насценгазете! Дзесятаму заканамер Кірыла здэквацца пад канём.

Здрава дасталася ад насценгазеты і каласнікам Змітру Громаву і Сцяпану Куркаю, якія таксама дрэнна адносіліся

да коней. А то аднойчы сам старшын калгаса тав. Адліўной, збіраючыся ехаць у Церахаўку, так запрэг каня, што той сярод сяла распроеся. Не пасаромеліся селькоры і старшыню ў пасценгазете накрываваць: калі ты старшыня, дык будзь ласкаў пакажы другім калгаснікам, як трэба коней запрагаць.

Можна падаць доўгі пералік матэрыялаў, змешчаных у пасценгазете калгаса імя Леніна аб доглядае коней. Але і паданыя яра гавораць аб вялікіх клопатах, якімі селькоры калгаса адрываюць калгасных коней. Часта сьледзіць так аб конях можна сустраць такую, у якой гаворыцца быццам яра дробны, адзначаны факт: хоць-бы аб тым, што ў старшыні Адліўнога конь пасярод вуліцы рапроеся. На самой справе гэта не праблема, бо і такая записка прыкоўвае ўвагу калгаснікаў да догляду коней, прывучае адносіцца да коней і ў часе работы і на канюшні па-гаспадарску па-калгаснаму.

Хто-ж яны, гэтыя людзі, якія робяць пасценгазету калгаса імя Леніна? Рэдактар пасценгазеты Іван Лалаценка, камсомолец—брыгадзір трэняй наладжонай брыгады, вядомы многім селькорам БХР. Ён быў дэлегатам III ўсебела

руската з'езда рабселькораў. Яго партэт быў надрукован у «Звяздзе» і гэтым аднавіскоўцы тав. Лалаценка з гонарам ўспамінаюць.

Прыехаўшы са з'езда, тав. Лалаценка з яшчэ большай ахвотай і энэргій узяўся за справу. А справы ў яго многа: надрыхтоўка брыгады да весняной сьлёбы, ды і з пасценгазетай работы ханце.

Брыгада тав. Лалаценкі—першая ў калгасе па надрыхтоўцы да сьлёбы. Варта толькі заясні на канюшню, дзе стаяць коні брыгады, ляжыць інвентар, зброю. Коней у брыгадзе даглядаюць ўзрослы Зірва ўся наладжана, старая заменена новай. Уся зброя змазана, падатнана да коней і мае сваё месца ў месцы — на вулах ля кожнага станка. Пастроўкі, запавеныя вярнуці—ўсё надрыхтавана. Таварыш Лалаценка і яго брыгада прэрапавілі ў гэту весняную сьлёбу выйсці на першае месца не толькі ў калгасе, але і ў раёне.

У пасценгазеты калгаса імя Леніна можна многаму навучыцца, асабліва таму, як пасценгазеты і селькоры павінны змагацца за паводнага і жэснага калгаснага каня.

Ю.

Калгас імя Леніна, Церахаўскі раён.

ВЫГАДУЕМ КОЖНАЕ ЦЯЛЁ

Пасля таго, як я прыехаў з III ўсебеларускага з'езда рабселькораў, наш пасценгазета калгаса «Чырвоны ўсход» (Аршаншчына) паспела прарабіць вялікую работу. Асабліва вялікую ўвагу мы пачалі прысвечваць развіццю жывёлагадоўчыцва, на захаванне і вылучэнне малатніца.

На малочна-таварнай ферме мы стварылі пасценгазету, і яна ўжо добра рэгулярна работу. Газета, пачынаючы з перапрацавання выкананых артэзіянскіх калодзеж каля фермы, каб по трэба было далёка ганяць жывёлу на ваданой Прапанова пасценгазеты праведзена ў жыццё — калодзеж выкапан.

Па ініцыятыве пасценгазеты на ферме наладжана работа гуртка зоотэхнічнай. Кожную нядзелу ўсё работнікі фермы займаюцца ў гуртку, павышаюць сваю кваліфікацыю.

Селькоры ўзялі пад свой асабісты

нагляд ход ацёлу кароў. Кожны член рэдакцыі і селькор прымаваны да некалькіх калгаснікаў. Прымацаваны селькор сочыць за тым, як калгаснік наглядае сваю карову перад ацёлам калі дрэнна, указвае калгасніку, нарэшце яму, як трэба даглядаць. Таксама селькоры сочыць за тым, каб не было выпадкаў забой цятля.

Рэзультат і рэзультаты нашай работы. К 20 сакавіка атэліліся каровы ў 40 калгаснікаў, прычым не было ні аднаго выпадку, каб калгаснік зарэзаў цялю.

Праз пасценгазету мы дабіліся таго, што кожны дзень раніцою і ўвечары рэвізія атэлі парадзіўшыся цялят як на ферме, так і ў калгаснікаў. Устаноўлены дэжурствы на ферме спецыяльна па нагляду за лаванароджанымі цялямі.

Рэдактар пасценгазеты І. БАЦЮХОУ.

УСЯ СПРАВА Ё ЯКАСЦІ ПАДБОРКІ

Над падборкай у газеце разумеецца некалькі заметак, звязаных агульнай тэмай і зьдэстаных у пэўным парадку. Дабаўлю, што частка газетных работнікаў уяўляюць сабе падборку ў выглядзе цэлай старонкі.

Не заўсёды тут справа абыходзіцца без неспадзяваных казусаў. Бывае, напрыклад, так. Атрымала рэдакцыя заметку сельжора аб тым, што такі і такі камітэ фашыў пабудавалі лавію. Як тут быць? Тыя газетныя работнікі, якія лічаць падборку адзінай формай газетнага матэрыялу, кладуць заметку пад гукно і чакаюць, пакуль пра будаўніцтва лавііў пабярэцца некалькі заметак. Чкаець часта прыходзіцца доўга, і заметка старэе. Так рабіць, зразумела, нельга.

Зусім няма патрэбы затрымліваць друкавальніку важнай і цікавай сельжораўскай заметкі толькі з-за таго, што больш заметак на тую-ж тэму ў рэдакцыі няма. Дзейснасьць заметкі ніколі не зменшыцца, калі яна будзе надрукавана яе ўва. Ё тэму-ж рэдакцыя мае магчымасьць выдзеліць важную заметку ў газеце (надрукаваць яе на відным месцы, больш буйным шрыфтом і т. д.).

Ці трэба зусім адмовіцца ад падборак? На мой погляд, не трэба. ЦО ВКН(б) «Правда» не адмовілася ад падборак, наадварот, «Правда» ўсім нам, газетным работнікам паказвае ўзор, як трэба будаваць газетную падборку. З нумара ў нумар «Правда» друкуе падборку «Партыйнае жыццё». Над падборкай няма гучных «папак», вяртаецца падборка проста, у адну калонку. Але гэта падборка адразу прыцягвае да сябе ўвагу. Я, напрыклад, пачынаю чытаць «Правду» імёна з падборкі «Партыйнае жыццё». У чым-жа сіла падборкі ў «Правде»? У тым, што тэмы падборкі «Партыйнае жыццё» актуальны, хваляючыя кожнага партыйца, у тым, нарэшце, што матэрыял падборак «Правды» добра апрацаваны, заастраны, жыва падааны.

Так што ўся справа не ў форме падборак, а ў іх змесце, у тэматыцы, у якасці матэрыялу.

Я лічу, што падборка ў раённай газеце павінна складацца не больш, як з 3-5 заметак. (Трэба мець на ўвазе нашыраўна тэматыкі газет). Тэматыка падборкі па аднаму і тэму-ж пытанню ў кожным нумары павінна мяняцца. Падам такі прыклад. Раён, к прыкладу, трэня выконвае план мабілізацыі сродкаў. Зразумела, што газета павінна пэўны час пісаць аб фінансавых справах у кожным нумары. Але падборкі ў розных нумарах павінны нека адрэзнівацца адна ад другой. Дасягнуць гэтага не так ужо цяжка. У адным нумары фінансавая падборка прысвячаецца, напрыклад, рабоце фінансавых секцый сельсоветаў, у другім — рабоце камісій са-дзейнасці дзяржжэкрэдыту, у трэцім — рабоце ашчадкас і т. д.

Але тут ужо нехта работнікам рэдакцыі, склаўшы рукі, чакаць самацётных сельжораўскіх заметак, а трэба па загаданні вырацававаму плану арганізаваць матэрыял.

Падборкі, атмак, не павінны займаць усю плошчу газетнай старонкі. Побач з падборкамі трэба друкаваць асобныя артыкулы і заметкі па розных пытаннях жыцця раёна, калгасаў. Газета павінна высюваць новыя пытанні, друкаваць рашчывую хроніку, наведамленні аб розных важных і цікавых падзеях у раёне.

У нашай газеце «Ударнік калгасаў» у апошні час мы так і робім. Надрукавалі асобныя артыкулы і заметкі аб спаборніцтве сем'яў калгаснікаў, аб рабоце чыгуначных і абарончых секцый сельсоветаў, аб рабоце рахункаводаў сельсоветаў, аб раймагу і інш. Узялі настаянную падборку «Партыйнае жыццё».

М. ФАРБЕРАУ.

Рэдактар Церахаўскай раённай газеты «Ударнік калгасаў».

НА АБАРОНУ РАБСЕЛЬКОРА!

ВЫШЭІ АЎТАРЫТЭТ НІЗАВОІ ГАЗЕТЫ!

Партыйная раённая газета «Ленінская перамога» правяла «праверку» становаўча рэагавання на пісьмы працоўных у раёдзе раённых устаноў і арганізацый. Абследаванне паказала, што «у такіх устаноўках, як райза, пракуратура, судова-следчыя органы, ішча і асабліва паліцыйскія груба-бюракратычныя, аптыпартыйныя адносіны да допісаў селькораў і пісем працоўных».

Бюракратычныя адносіны да сільскага друку, педанка вельмі значэння ў нашым сацыялістычным будаўніцтве была нага сільскага, дожнага пісьма працоўнага прывялі ў асобных мясцах да грубага і зжыму крытыкі і самактыкі.

Дрэнныму прыкладу асобных раённых устаноў паследавалі ў некаторых калгасах. Раённая газета падае рад сільскага зрыву ў калгасах насценных газет, прастанавіла селькораў. Старшыня калгаса «Ільча» Дайнека Фядот праследуе селькора Цімаха Зялёнага за яго заметкі ў раёнай газеце аб «злачынствах» дзеячых старшыняў. Дайнека загадаў рэдактару калгаснай насценгазеты Сасноўскаму Цімаху зняць з насценгазеты напісаную пра Дайнека заметку.

У калгасе «Котас» праследуюцца былы батрак, селькор, камсамалец Галанчык. Яго допісы беспакарапа вырываюць з насценгазеты кулацкія агенты, п'яныцы і лодыры Казачонак Саўна і Казачонак Андрэй.

Старшыня калгаса «Чырвоная пабода» Белы Фёдар накідаецца з кулакамі і грубай лаянкай на селькора Запатылку Цімаха за яго заметкі ў раёнай газеце.

І ўсё гэта робіцца на пачах партыйнай арганізацыі, райпракуратуры, міліцыі. Таму раённая газета правільна зрабіла, калі звярнула на гэтыя згіднейшыя факты увагу. Усёй партыйнай арганізацыі, усёй савецкай грамадскасці раёна.

Задача раёнай газеты — пры дапамозе раёнай партарганізацыі дабіцца, каб раённых змен у справе рэагавання на сільскія друку і пісьмы працоўных. Раёны камітэт партыі і судова-следчыя органы павінны неадкладна выступіць на абарону селькораў ад раз'юшаных агентаў класавога ворага, зачыжытыкаў савецкай

СПРАВА РЭДАКТАРА НАСЦЕНГАЗЕТЫ ТАВ. ГАЛУЗЫ

Рэдактар насценгазеты, дзённы скар Обальскага Ільнозавода, выстуіў на старонках «Сіроцкай» раёнай газеты «Ленінскі шлях» з крытыкай педанкаў і рэдактара завода Стаховіча і старшыні заўкома Шпакова. Омель і рашучае выступленне тав. Галузы супроць п'яства Стаховіча і Шпакова, супроць педанкаў і «злачынстваў» на ільнозаводзе, абурэння кіраўніцтва завода. Загадаў адміністрацыі дзённы скар Н. Галуза і яго сястра Ольга Галуза былі левымі і рабамі.

У справу ўмяшалася раённая газета. На ільнозавод быў камандэроўка работнік рэдакцыі, які сумесна з унаўнаважаны ЦСНСБ дэталёва азнаёміўся з сутнасцю справы. Выявіўся згіднейшы момант праследвання тав. Галузы — рэдактара насценгазеты, які не гледзячы на п'яствы крытыкаваў педанкаў ільнозавода. Каб былі замаўчаны прычыны звальнення з работ рэдакцыі на насценгазеты, адміністрацыя спасалася на тэхнараў і настанову тэхнарады. Аказалася, што на гэтай нарадзе былі ўсе тыя, каго тав. Галуза смела выкрываў у насценнай і раёнай газетах. За звальненне тав. Галузы далісвалі члены тэхнарады: той-жэ старшыня заўкома Шпакоў, пажарны інструктар, лютун і п'яніца Новікаў, раскідвалі і сацыялістычны момант Кушчэняў, дачка высланага за межы СССР лінгвіста Пальвінскага дн Фромін — загадчык гаспадаркай, якога судзілі ў свой час за ашуканства.

Азнаёміўшыся з усімі гэтымі фактамі, унаўнаважаны ЦСНСБ прапанаваў неадкладна аднавіць на рабоце Галузу і яго сястру. Аднак, адміністрацыя заняла пратэст.

Раённая газета, якая сёчасова выступіла на абарону рабкора і рэдактара насценгазеты ад праследванняў класавых ворагаў і зачыжытыкаў крытыкі, павінна далёсці, пачагу, справу да канца. Справай тав. Галузы павінна зацікавіцца і раённая партыйная арганізацыя, і райпракуратура.

ЯК НЕЛЬГА ПАКАЗВАЦЬ ПЕРАДАВІКОЎ

Паказваць перадавікоў — адна з гадоўнейшых і найбольш пачэсных затач большэрацкага друку. Ні адна газета не можа паскардзіцца на недахват аб'ектаў для такога паказу, але далёка не ўсе нашы газеты паказваюць лепшых людзей нашата часу як належыць.

Прычына — у несур'ёзным падыходзе да гэтай важнейшай справы. У такіх выпадках замест спраўднага паказу ўдарніка таку, які ён ёсць на рабоце і ў быту, атрымліваецца пазбаўленая жыццёва сьмерца. А бывае і таго горш.

Аб адным з такіх выпадкаў мы і хочам тут расказаць.

13 сакавіка ва ўваражэцкай раённай газеце «Калектывіст» мы прачыталі нарыс С. Богуша «Перадавая брыгада Насці Шаршнёвай». Гэты нарыс выклікаў у чытача рад пытанняў. Сярод іх галоўнае — чаму-ж усё гэты брыгада Насці Шаршнёвай перадавая?

З аўтарам здарыўся прыкры казус: не ўдалося даказаць асноўнага, да чаго ён імкнуўся, ініцыялы нарыса. Чаму так здарылася, няцяжка высветліць, з гэтым-ж нарысам.

Тав. Богуш не вывучыў работы брыгады Насці Шаршнёвай, ён пават не знаёміўся з калгаснікамі гэтай брыгады, а напісаў нарыс выключна на аснове рэзолю, якія адбываліся на працягу поўтарадзіння ў праўленні калгаса.

Такога павярхоўнага матэрыялу для нарыса аказалася недастаткова, і аўтар прымушаны быў звярнуцца да такіх зусім непераканальных «высокапарных» фраз, як: «Праца яе ўдарная, узорная брыгада квітнее пераможцамі», «Лепшая з нашых людзей у калгасе» і т. д. Такімі дыфірамамі і сапоўненнем увесць нарыс.

Ці могуць, аднак, гэтыя фразы пераканаць чытача? Ці можа радавы калгаснік ці брыгадзір, прачытаўшы такі

нарыс, навучыцца чаму-небудзь? Не, не можа.

Значыць, справа не ў тым, каб брыгада і чорны басынец перадаваць ударніка хоць-бы і самымі найпрыгажэйшымі імёнамі, а ў тым, каб на канкрэтных прыкладах і фактах паказаць, як гэты ўдарнік працуе, чым яго праца адрозніваецца ад працы другіх калгаснікаў неўдарнікаў, ад другіх брыгадзіраў. І вось, калі-б у нарысе С. Богуша так была паказана брыгадзіршу Шаршнёву, чытач без дапамогі нарысавальніка-бы: «Так, Насця Шаршнёва сапраўдная ўдарніца, яна эпатны чалавек, у калгасе і раёне, у яе трэба вучыцца».

Вышла-ж наадварот: нарыс іст распаўсюдзіў, выдумляючы, як-бы прыгажэй, лепш за Насцю Шаршнёву, а чытач спраўдліва пытае: «У чым справа? Што-ж такое адменнае ад другіх брыгадзіраў брыгада Насці Шаршнёвай?»

Гэта, аднак, не ўсё. Вялікае значэнне мае таксама тое, як пададзены матэрыял нарыса, яго стыль і мова. Падамо вытрымку з нарыса (стыль усіх вытрымак захаван):

— А як у вас справа абстаіць з коньмі?—запытаўся я ў гэтага знатнага чалавека калгаса, дванацігадовай брыгадзіршы.

— Ну, браток умяшайся старшыня—максонт коней тут ты да яе, ніяк не падкапаешся, коні ў нас мобы ў Чыронай арміі і маюць вельмі ўзорны выгляд і да веснавой сяўбы гатовы.

— Правільнае кармленне, вадэпай, чыстка і ДОБРАСУМЛЕННЫЯ АДНОСІНЫ З БОНУ СТАРШЫНІ (падірэспена намі.—Рэд. «Б. Д.») зрабілі тое, што мы сваімі коньмі маем права ганарыцца не толькі ў калгасе, але і ў раёне».

Аполінійскія словы прыпісаны С. Богушам брыгадзіру Насці Шаршнёвай. Імяна

прывісшы, бо ўпэўнена можна сказаць, што т. Шаршнёва такою сухою, капцэ-хатска-сукоўнаю моваю не гаворыць.

Але асаблівую ўвагу мы зварачаем на змест наданай вытрыжкі. Спачатку старшыня калгаса хваліць брыгадзіра, потым брыгадзір Н. Шаршнёва ў сваю чаргу хваліць старшыню. Атрымалася пераказ як у Крылова: «Кукушка хваліць петуха за то, што хваліць он кукушку».

Выводзіць з гэтага аўтар нарыса, які замест таго, каб зразумелаю моваю, талкова расказаць аб рабоце перадавой брыгады, пачаў «сочыняць» ад сябе.

Няўдала атрымалася ў нарысе і апісанне знадворнага выгляду. Насті Шаршнёвай. Вось аднаведзенае месца нарыса:

«Яна ўскінула ў гару ВУГАЛОЧКІ ВАЧЭІ І НЕПРЫКМЕТНА ПРАБЕГЛА ПА МАЕЙ ВОПРАТЦЫ. (Падкрэслена намі.—Рэд. «Б. Д.»).

Дароглы чалавек прабег па вопратцы

нарыста, а той нават не заўважыў гэтага! Дзіўна, вельмі дзіўна. Зусім няўдалы выраз: «ўскінула ў гару вугалочки вачэй».

А што трэба сказаць пра такі «образ» з нарыса, як:

«Весела ўсміхаючыся І ПЕРАСТУПАЮЧЫ І НАГІ НА НАГУ (падкр. намі. Рэд. «Б. Д.») устаўляе свой голас брыгадзірша»?

У дзяржэнне да ўсяго нарыса надрукаваная на рэдкасць няграматна, нехайна.

Заказ лепшых ударнікаў сацыялістычнага будаўніцтва і абароны нашай радзімы вельмі ганаровы справа для кожнай газеты, кожнага савецкага журналіста. Тым з большай адказнасцю, з большай любоўю і энтузіязмам савецкія журналісты павінны працаваць над гэтай справай. Н'хто не даў права ні адной нашай газеце замест сапраўднага палазу ўдарнікаў змяшчаць карыкатуры на іх лепшых людзей нашага часу.

Журналістычныя заўвагі

Плод няграматнасці рэдактара

Рэдактар «Прымежнага калгасніка» (Ушачы) т. Хрысцініч быў вельмі задаволен. Гэта-ж падумаць толькі: да рэлігійнага свята вялкадзі яшчэ больш тыдня, а ў рэдакцыі ўжо ляжыць гатовы антывечкодны артыкул.

Змест артыкула рэдактара мала цікавіў, тым больш, што сам ён вельмі мала разбіраўся ў антырэлігійных пытаннях. Што-б там ні было напісана аб артыкуле быў — рашыў т. Хрысцініч і хутчэй адаў артыкул у набор.

І вось 18 красавіка ў «Прымежным калгасніку» з'явілася артыкул — «Антывечкодную кампанію адзначым масавым сяўбой».

Аўтар артыкула, скромна схаваўшыся за псеўда «Літарачкі М—Н», атрымаў блізка

Рыс. М. МАЛЕВІЧА.

«бычка за тое», пачынаючы тлумачэння сутнасці «антывечкодна».

«Наблімаецца ЯЎРЭЯ-СКАЕ «СВЯТА» ВЯЛІК-ДЗЕНЬ. Змест гэтага «свят» састаіць у тым, што яўрэі нібыта напісці былі ў Егіпце («міцраімі») адтуль былі выгнаны фараонам і пры гэтым узяты пад апеку бога. Ён гн быццам тварыў розныя «цуды» і ў

аданак гэтага «вызвалення» ПА НЕ СВДОМАСЦІ ПРАЦОЎНЫХ ЯЎРЭЯЎ святкуецца гэта кулацкі вялікдзень» (падкрэслена тут і ў далейшых вытрымках намі. — Рэд. «Б. Д.»).

Вось ужо сапраўды «навуковае» тлумачэнне! А чаго варты падкрэсленыя лямі месцы ў гэтым абзацы? Пачаўшы з пераджання, што «вялікдзень» — свята

ўсіх яўрэй (у артыкуле-ж так і напісана («яўрэйскае свята» вялікодзень»), аўтар ватым яшчэ раз ўводзіць паклёп на яўрэйскіх працоўных, абвінавачваючы іх у працоўных яўрэй у несвядомасці («Па несвядомасці працоўных яўрэй святкуюцца гэты жулацкі вялікодзень»).

Зарабіўшы такі «выгляд», аўтар нічога не робіць.

«Даследаванне вучоных паназнала, што лўрэі у егіпце не былі і ПАХОДЖАННЕ ГЭТАГА СВЯТА АДНОСЯЦЬ ДА КЛАСАВАГА ГРАМАДСТВА, НАЛІ ЯЎРЭІ ЗАЙМАЛІСЯ ЖЫВЕЛАГАДОЎЛЯЙ. Кожны год яны прынасілі ахвяры шматлікім багам. З ПЕРАХОДАМ ДА «СВЕТЛАГА» ЖЫЦЦЯ, гэты абрад відэзмніўся, пачалі прыносіць ахвяры ў выглядзе першых плодў ураджайнасці».

Пра „САМАДЗЕЙНУЮ АЛІМПІАДУ“ І САМАДЗЕЙНАСЦЬ МСЦІСЛАЎСКОЙ ГАЗЕТЫ

7 красавіка «Большэвік Мсціслаўшчыны» апублікаваў аб рыхтуемай раённай алімпіядзе мастацкай самадзейнасці, на якую яе называюць у рэдакцыі мсціслаўскай газеты, «мастацка-самадзейнай алімпіяды».

Рыч справа ідзе аб самадзейнай алімпіядзе, трэба праявіць самадзейнасць і ў матэрыялах аб гэтай алімпіядзе — рашэнне і рэдакцыі.

І нямала, гэта ёсць словы работнікаў рэдакцыі, «акцыянаў» самадзейнасці». Пачалі з таго, што падзялілі самадзейныя гурткі на «аднаасобныя і групавыя». Так і шансвалі.

«На мастацкай алімпіядзе будуць выступаць драматычныя, музычныя і харавыя гурткі — аднаасобныя, групавыя, выканання мастацкага чытання, пенія, пляскі, выкананне на музычных інструментах, гармошнях, балапайках, скрыпках і інш.».

(Падкрэслена ўсюды намі. — РЭД. «Б. Д.»).

«Мастацкае чытанне спеваў» (мсціслаўская газета чамусці піша «пенія») — гэта сапраўды новы від мастацкай самадзейнасці, таксама, як і «выступленне

Увесь артыкул «уздбагачал» такімі сказамі, як:

«уся легенда» прыкрашана вельмі густым шавінізмам»

(Ні бы шынінам былі густы або радзіны).

«выпаўзаюць плады былых спену-лянтаў, гондляроў з довадомі».

І ўся гэта бягучая, звышляграматная, шкёднае багбатыя выдасца рэдакцыяй ушацкай газеты аб алімпіяды артыкул, ды яшчэ з артыкулінай на каляровы.

Толькі абсалютнай безадказнасцю і няграматнасцю рэдактара т. Хрысцінчы можа вытлумачыць в'яўленне гэтага артыкула на старонках «Прымежнага калгасніка».

выканання на музычных інструментах».

Але, аказваецца, рэдакцыя мсціслаўскай газеты прад'яўляе ўдзельвікам алімпіяды патрабаванне не толькі мастацкі чытаць сперад, але і «іграць спевы». Яна іграе падзею, што

«Сярод моладзі нашага раёна знойдзецца сотні малых калгаснікаў, рабочых і служачых эдольных з гурдасцю выканаць любую ігру пенія».

Самадзейнасць работнікаў рэдакцыі гэтай і ў іншых матэрыялах з таго ж нумара. Яна праяўляецца хоць-бы ў такіх словах, як «праведзюць», «лехкай», «п'юся, дабы», такіх сказах

як

«на скатабойні адсутнічае світарнае становішча, гразь».

(вельмі добра, калі на бойні няма гразі), як.

«воины не заняны, праз якія ўлазаюць сабакі».

або

«Вибіў Немцаў два зубы калгасніку Немцаву Ціту не вядома за што».

І нават, калі вядома за што, т. Іваню, усе роўна нехта нікому выбіваць зубы,

а вы абшпалатваеце Немцава толькі ў тым, што ён выбіў патгасайку зубам не ведаючы са што.

Вось, батыце, т. Іваноў, што куды ка-

рыней было-б, калі-б вы пахіравалі скардзейласць работнікаў ваднай рэдакцыі на хутчэйшае ліквідаванне сваёй неданучальнай няграмацкасці.

НЕ ВЕР, ВАЧАМ СВАІМ

Павёт. і не ведаючы асабіста чэмпіёна СССР па шахматах т. М. Батвініка і чэмпіёна свету Х. Р. Капабланка, можна адразу пераканацца, што на гэтым адмыслова сфатаграфаваны і жэнін М. Батвінік і Х. Р. Капабланка. На гэты красавоўна ўказваюць прызначы іх, акор, на табличках стала.

Якое-ж было здзіўленне ушаціх тава рышоў, калі яны 19 сакавіка разгарнулі сваю расійскую газету «Прымежны калгас- нін» і прачыталі пад гэтым-жа кліпэ па- ступінае:

«На эдымку: Батвінік і Флор разы- грываюць эпошнюю партыю міжнарод- нага шахматнага турніра».

Козьмы Пруткова і ёсць... выдатны афарызм: «Калі на клетцы слані прачы- тася падпіс «буцілал» — не вер, вачам сваім». Гайм ушацім тава рышам: піра- шалца гэтай мудрай парадай пры чытан- ні сваёй радзінай газеты.

Рыс. М. Малевіча.

Іншыя ітывы ПРАКТЫКА

«НАД КАЛГАСНЫМІ ПАЛЯМІ».

Старобінская раённая газета «Калгаснік Старобіншчыны» друкуе падрабязную справаздачу аб ходзе аэрасяўбы ў калгасе «Прамень коммуны». За 10-е красавіка самалётамі засеяна 66 га аўса. Перад пачаткам аэрасяўбы ў калгасе праведзены мітынг, на якім прысутнічалі і калгаснікі суседніх калгасаў.

У брыгадзе, якая абслугоўвае аэрасяўбу, выйшаў першы нумар наццентазеты «Над калгаснымі палямі». Наццентазета пачынае дзённых ударнікаў аэрасяўбы, расказвае аб калгасніках, якія паказалі найбольшую хуткасць на грузкі насення ў самалёты.

ПАХОД СЕЛЬКОРАЎ ЗА ВЫСОКАЯКАСНЫ ЛЁН

Селькоры Клімавіцкага раёна ўключыліся ў абвешчаны ўсебеларускі вёсак рабселькораў паход за высокакасны лён. На ініцыятыве дэлегата III ўсебеларускага з'езда рабселькораў тав. Лукашэні і рэдакцыі наццентазеты ў калгасе «Пролетарская диктатура» ў кожнай брыгадзе створаны селькораўскія пасты на нагляду за якасцю сяўбы ільну.

Удзельнікі раённага злёта — рэдактары калгасных наццентазет, уключыўшыся ва ўсебеларускі паход імя тав. Гікало, узялі на сябе рад абавязанстваў па лепшаму нагляду за вырошчваннем ільну. У калгасных брыгадах ствараюцца селькораўскія пасты на нагляду за якасцю раённай сяўбы ільну.

Раённая газета «Комуна» змяшчае ўжо некалькі падборак і старонак, прысвечаных селькораўскаму паходу за высокакасным лён. 4 красавіка «Комуна» надрукавала пісьмо аб воньце ранняй сяўбы ільну ў калгасе «Усход». Воньт праводзіў дэлегат III ўсебеларускага з'езда рабселькораў тав. Лукашэнка.

«ЗА КУЛЬТУРНЫ СЕЛЬСОВЕТ»

Над такім лозунгам уключылася ў паход за культурную канцэлярыю сельсовета ўваравіцкая раённая газета «Калектывіст». Газета праводзіць агляд становішча сельсавецкіх канцэлярыяў. 7-га красавіка газета паказала работу Азбеліцкага сельсовета і становішча яго канцэлярыі. Сельсовет знаходзіцца ўсяго толькі за 7 кілометраў ад раённага цэнтру. Але «памышканне сельсовета нагадвае нейкае сутарэнне. З надворнага выглядку будынак як будынак, але калі вы зайдзеце ў сярэдзіну, то адразу думаеце, што памыліліся. У першым пакоі ў куце знадзена вялікая куча смецця, астатнія куты завалены колам. У канцэлярыі ўсяго толькі адно крэсла і тое без сядзення. Падлогі а-за смецця не відаць».

Увесь паход за чыстую і культурную канцэлярыю газета праводзіць пад лозунгам: «Ператворым усе сельсоветы Беларусі ў сапраўдныя культурныя цэнтры калгаснай вёскі».

«КАЛГАСНЫЯ НАВІНЫ»

Старобінская раённая газета «Калгаснік Старобіншчыны» ўваля на сваіх старонках новы аддзел «Калгасныя навіны». У аддзеле «Калгасныя навіны» газета вышлюе каротцавую інфармацыю аб новых поспехах таго ці іншага калгаса, аб ходзе падрыхтоўкі да сяўбы і т. д. У нумары за 31 сакавіка ў аддзеле «Калгасныя навіны» расказваецца аб прысэдзе ў калгасе Мяцэвіцкага сельсовета трактарнай брыгады, аб дзятэрміновым выкапанні калгасам «Цвет палесся» план мясанаства, аб арганізацыі ў калгасе «Перадавік» шавецкай і рымарнай арцелі, аб адкрыцці амбулаторыі, цырульні і т. д. Тут жа каротка паведамляецца аб росце культуры ў калгасе «Новы шлях», дзе вуліцы вышчылаюцца тратуарамі, абсаджваюцца дрэвамі.

КОНКУРС НА ЛЕПШАЕ ПРАВЯДЗЕН- НЕ СЯЎБЫ

Бюро аршанскага РК КП(б)Б і РВК абвясцілі конкурс сельсоветаў, калгасаў, брыгад і насценгазет на лепшае правядзенне веснявой сяўбы. У падрыхтоўцы конкурсу вялікую ролю павінны адыграць нізавыя агульнакалгасныя і брыгадныя насценгазеты. Умовы конкурсу патрабуюць арганізацыі ў кожным калгасе, у кожнай брыгадзе аперацыйнай штодзёнкі, выпуску насценгазет у полі, разгортвання соцсаборніцтва паміж рэдкалегіямі насценгазет на лепшую работу на сяўбе. Пры сельсоветах ствараюцца фотатагеты і фотавітрыны лепшых ударнікаў веснявой сяўбы. Для прэміравання лепшых ударнікаў-калгаснікаў, старшын калгасаў і брыгадзіраў, інспектараў па якасці, рэдактараў насценгазет вызначана 20 гадзіннікаў, 5 патэфонаў, 3 веласіпеды, пукі і інш. на курорт, швейныя машыны і інш.

ВЫЯЗНАЯ РЕДАКЦЫЯ НА ІЛЬНОПРАДЗІЛЬНАЙ ФАБРЫЦЫ

Менская раённая газета «Ленінскі шлях» накіравала выязную рэдакцыю на ільнопрадзільную фабрыку імя Карла Маркса. 1-га красавіка вышаў трэці нумар друкаванай газеты выязной рэдакцыі. Выязная рэдакцыя паставіла задачай дапамагчы фабрыцы, на якой працуе па 800 чалавек, у выкананні плана выпуску пражы.

КУРСЫ РЕДАКТАРОЎ КАЛГАСНЫХ НАСЦЕНГАЗЕТ

Рэдакцыя лясельскай «Калгаснай праўды» правяла сямідзённым курсам рэдактараў агульнакалгасных і брыгадных насценгазет. Курсанты азнаёміліся з формамі і метадамі масавай работы лепшых калгасных насценгазет БССР, вывучылі такія пытанні, як правядзенне рэдкалегій нізавых газет конкурсаў, рэйтаў, аглядаў і інш. У рабоце курсаў прыма-

ўвагі было аддана дэталю планавання работы рэдкалеті калгаснай насценгазеты.

ЗАВОЧНЫЯ КУРСЫ ПА ЖЫВЕЛАГАДОУЛІ

Менская раённая газета «Шлях социализма» арганізавала на сваіх старонках завочныя курсы па пытаннях агульнай асветы. У цыкле лекцый завочных курсаў уваходзяць лекцыі аб калгаснай асветы, аб ялавасці кароў і асветы ратэтай жылля, снінай і асветы.

Лекцыі завочных курсаў, якія друкуюцца на старонках газеты, прапрацоўваюцца ў калгасных фермах.

ДЗЕЦІ АБ СВАЁЙ ШКОЛЕ

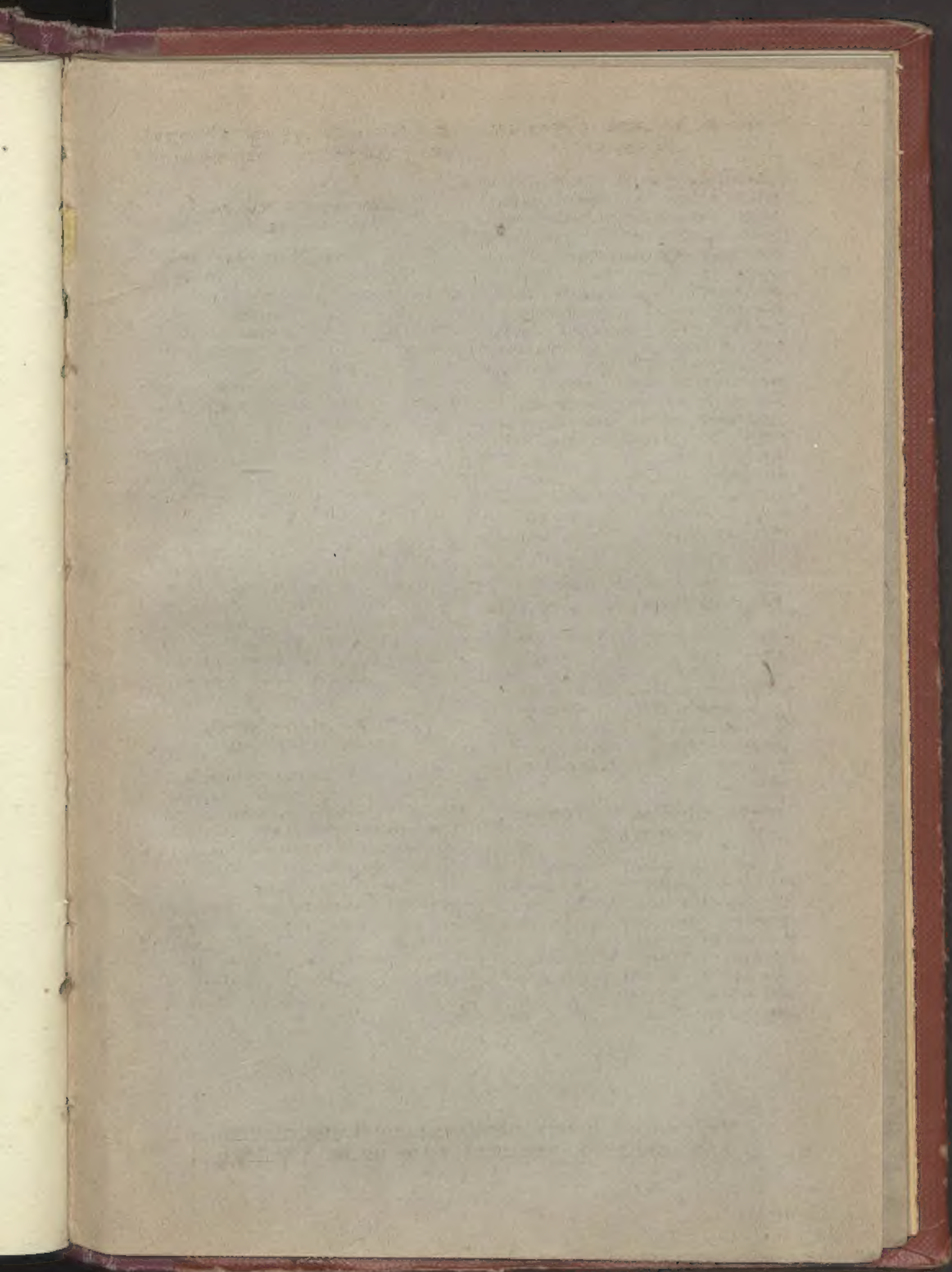
Газета «Ленінскі прызыў» (Орша) прысвяціла адзін са сваіх нумараў паказу лепшай у раёне поўнай сярэдняй школы. На старонках раёнай газеты выступілі вучні старэйшых класаў, комсамольскія арганізатары, піонерработнікі. Праз старонкі газеты вучні расказалі, бацькам аб сваёй вучобе, аб лепшых спевках, тэатрах, мадэлістах. Яны паказалі лепшых маладых майстроў і канструктараў, якія скончылі сярэднюю школу, пойдучы ў ВУЗ, сталі інжынерамі, тэхнікамі.

У ДАПАМОГУ МІЖКАЛГАСНАМУ АБМЕНУ НАСЕННЕМ

Каб дапамагчы калгасам Меншчыны ў хутчэйшым набыцці патрэбнага насення граў або тародніны, раённая газета «Шлях социализма» пачала друкаваць спісы і адрасы калгасаў, якія жадаюць купіць, ці абмяняць, або самі маюць для продажу тое ці іншае насенне.

Друкаванне такіх абвестак пазбаўляе калгасы ад лішніх пазодак на пошукі насення, дае магчымасць таму ці іншаму калгасу хутчэй збыць лішні свайго насення. Гэта каштоўная ініцыятыва заступіць увагі і іншых раённых газет БССР.

Цена 50 к.

Москва
ул. Фрунзе № 10
Ин-т соэ. строит. правит.
б-ка янв. дек
Больш. Друк I